

Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes

Ajuntament de Badia del Vallès

març-setembre 2005

Diputació de Barcelona en conveni amb Espais per a la Igualtat

índex

INTRODUCCIÓ	5
PANORÁMICA GENERAL	8
ÀMBIT D'ACTUACIÓ I: TERRITORI Per una organització territorial sostenible des d'una perspectiva de gènere.	15
ÀMBIT D'ACTUACIÓ II: ORGANITZACIÓ MUNICIPAL Construcció d'una cultura de treball a l'ajuntament favorable al desenvolupament de polítiques de gènere.	27
ÀMBIT D'ACTUACIÓ III: POBLACIÓ Prevenció i atenció de les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa.	39
ÀMBIT D'ACTUACIÓ IV: EDUCACIÓ La coeducació, eina pel desenvolupament integral de les persones.	53
ÀMBIT D'ACTUACIÓ V: ACTIVITATS ECONÒMIQUES Treballs i conciliació.	63
ÀMBIT D'ACTUACIÓ VI: USOS DEL TEMPS Per una nova distribució social del temps.	81
ÀMBIT D'ACTUACIÓ VII: SALUT Gestió de la pròpia salut i adequació del sistema sanitari.	93
COMISSIÓ D'ELABORACIÓ DEL PLA	105
GLOSSARI	107

LES POLÍTIQUES DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS.

Per parlar de les Polítiques Locals de Gènere i Igualtat d'Oportunitats ens hem de referir al paper que han jugat els moviments de dones al llarg de la història en la consecució de drets tan fonamentals com el del vot, (aconseguit a l'estat espanyol a l'any 1931), el dret a l'educació o el dret a la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball. És remarcable sobretot el paper jugat pel moviment feminista del s. XX, que ha estat anomenat "la gran revolució silenciosa del segle".

Hi ha hagut moltes dones al llarg de la història que han protagonitzat aquest treball, des de les Begines i les Càtares als segles XII i XIII, fins a les participants a la IV Conferència Mundial de Dones (Beijing, 1995). En tots aquests anys, diferents moviments de dones han contribuït en la construcció d'un llarg camí sense retorn, per tal d'aconseguir els drets bàsics i fonamentals per a les dones.

Al llarg de l'últim segle, el paper de les institucions públiques ha estat tant important com el de les organitzacions de dones, ja que s'han assentat les bases legals i s'han posat en marxa tot un seguit d'estratègies i polítiques a nivell mundial, europeu, estatal, autonòmic i local, adreçades a superar tot tipus de discriminació per raó de sexe. Les bases legals estan posades, però la Igualtat d'Oportunitats real continua sent un objectiu a assolir. La Igualtat formal tot i ser imprescindible, no resulta suficient per aconseguir una Igualtat de fet.

A continuació exposem les principals estratègies institucionals adreçades a superar la discriminació per raó de sexe que s'han desenvolupat:

Nacions Unides

Des de les NNUU s'han impulsat diferents actuacions significatives, entre les quals destaquem:

- La Declaració sobre l'Eliminació de la Discriminació contra les Dones (1967).
- El Programa d'Acció Internacional Conjunta per l'Avançament de les Dones (1970).
- La proclamació de l'Any Internacional de la Dona (1975).
- La Convenció per l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (1979).
- Les quatre Conferències Mundials sobre les dones (Mèxic, 1975; Copenhaguen, 1980; Nairobi, 1985; Beijing, 1995).

En la darrera conferència mundial (Beijing, 1995) es fa balanç de l'acompliment dels objectius marcats 10 anys enrere. Es generen dos documents d'abast mundial: la *Plataforma d'Acció fins el 2000* i la *Declaració de Beijing*. En ambdós documents es fa palesa la necessitat d'implicar totes les institucions i organismes públics, estatals i locals, totes les organitzacions no governamentals i en definitiva

tota la societat en la lluita pels drets de les dones i la millora de la seva situació i qualitat de vida, entenent que fent-ho avança tota la població.

La Unió Europea

Amb l'entrada en vigor del Tractat d'Amsterdam l'any 1999, constituent de l'actual Unió Europea, es consagra que ***la UE tindrà per missió promoure, mitjançant polítiques i accions comunes, la igualtat entre dones i homes***, i declara que en totes les seves actuacions tindrà com a objectiu eliminar la desigualtat.

L'Estat Espanyol i Catalunya

La igualtat legal i de drets s'ha anat recollint i desenvolupant en les diferents legislacions i normatives a l'Estat Espanyol. La Constitució de 1978 consagra, en els seus articles 1.1, 9.2, 14 i 15 la igualtat entre totes les persones, i insta a desenvolupar les accions necessàries perquè aquesta igualtat sigui real.

El govern de l'Estat va crear a l'any 1983 un àmbit específic, seguint les recomanacions europees, des d'on desenvolupar la política d'Igualtat d'Oportunitats: l'Instituto de la Mujer. És des d'aquest marc des d'on es desenvolupen els diferents plans estatals, el de 1988-1990, el de 1993-1995, 1997-2000, 2003-2006, que intenten adaptar els objectius programàtics dels Programes d'Acció Europeus a les competències de l'Estat.

La tasca definida a nivell europeu i els plans estatals van inspirar polítiques d'Igualtat d'Oportunitats a nivell autonòmic i local que van tenir el seu reflex també a l'àmbit català. La Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català de la Dona ha elaborat tres Plans d'Actuació: 1989-1992, 1994-1996, 1998-2000, 2001-2003.

Al 1996 la Diputació de Barcelona va crear la Comissió Interdepartamental de la Dona, amb la voluntat d'*elaborar programes per a promoció i igualar els drets i les oportunitats de les dones des de les diverses àrees de la Diputació, així com per proposar nous programes, cercant la interacció entre elles i la implicació en projectes conjunts*.¹

¹ Pla Integral per la Igualtat d'Oportunitats de la Diputació de Barcelona. (1998-2002).

El 1997 la Comissió Interdepartamental de la Dona va crear l'Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat (OTPI), per oferir suport en la realització de les accions d'aquesta Comissió des d'on es va elaborar el Pla Integral per a la Igualtat d'Oportunitats (1998 – 2002) que recollia, definia i concretava les iniciatives per possibilitar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

Avui dia la Diputació de Barcelona, a través del Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home desenvolupa el Pla Integral per la Igualtat d'Oportunitats amb l'objectiu d'introduir i reforçar la perspectiva de gènere en les polítiques municipals i de potenciar la transversalitat de les actuacions municipals per aconseguir una més efectiva igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

INTRODUCCIÓ AL DOCUMENT

El document que presentem a continuació és el fruit de més d'un any de treball. En aquest temps l'Ajuntament de Badia del Vallès, en col·laboració amb el Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home i l'Associació Espais per a la Igualtat, ha treballat en el disseny de polítiques de gènere i igualtat d'oportunitats al municipi de manera transversal. El procés de treball s'ha desenvolupat en dues fases. En la primera fase, realitzada entre els anys 2004 i 2005, es va realitzar una anàlisi de la realitat mitjançant la recollida de dades quantitatives (estadístiques, informes i memòries municipals...) i qualitatives (entrevistes a personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Badia del Vallès, a entitats i associacions del municipi, etc.). El resultat d'aquesta primera fase ha estat la **Diagnosi de Gènere i Igualtat d'Oportunitats** presentada a les dones del poble en el marc de les activitats del 8 de març del 2005.

En la segona fase (març-setembre 2005), amb les conclusions que es van extreure d'aquesta anàlisi, s'ha treballat en l'elaboració del present **Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes de Badia del Vallès**.

El document que presentem a continuació té un doble objectiu. Per una banda, ha de ser un marc de referència pels diferents departaments municipals que en qualsevol moment vulguin desenvolupar actuacions amb perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats. Per l'altra, ha de servir per definir actuacions a desenvolupar a curt i llarg termini en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

En aquest sentit, es planteja com una proposta oberta i flexible que pot anar completant-se i/o modificant-se al llarg del temps, en funció de l'evolució de la realitat municipal i de les polítiques de l'Ajuntament.

Aquest document constitueix un punt de partida i un marc de referència per a l'Ajuntament de Badia del Vallès, a l'hora de decidir i definir el desenvolupament d'actuacions municipals de gènere i per a la Igualtat d'Oportunitats.

No volem finalitzar aquesta presentació sense **agrair la col·laboració de totes les persones que han participat activament en l'elaboració d'aquest Pla**, especialment, a la regidora i al tècnic d' Igualtat (àrea promotora del Pla), Raquel Gracia i Salvador Avià, i al seu equip més pròxim, Sònia López, Glòria Amigó i Ester Garcia, gràcies a les quals ha segut possible l'elaboració d'aquest document i una gratificant i enriquidora reflexió sobre els canvis possibles, necessaris, i que de fet s'han de dur a terme per millorar la situació de moltes dones del municipi.

Desitgem que aquesta aportació sigui útil i afavorisca el procés de sensibilització i transformació social, per avançar en la consecució de la Igualtat de drets entre dones i homes, incidint així, en la millora de la qualitat de vida del conjunt de la població i tenint molta cura de què aquesta no es convertisca en una homogeneització de la població ni en la reproducció d'un patró convencional, tradicional, patriarcal i androcèntric.

PANORÀMICA GENERAL DEL PLA

territori

Per una Organització Urbanística i
Mediambiental Sostenible des de la
Perspectiva de Gènere

- 1.1. PROMOURE UNA ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA QUE CONTEMPLI LES NECESSITATS DE DONES I HOMES DE TOTES LES EDATS EN L'ÚS I LA VIVÈNCIA DE L'ESPAI DES D'UNA VISIÓ ECOLÒGICA.
- 1.2. IMPULSAR LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA, I DE LES DONES EN PARTICULAR, EN EL PLANEJAMENT I DISSENY DE LA CIUTAT.
- 1.3. DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA D'HABITATGE ADAPTADA A LES NECESSITATS DE TOTES LES PERSONES QUE CONFORMEN LES DIFERENTS UNITATS DE CONVIVÈNCIA I QUE AFAVOREIXI L'ACCÉS DELS COL·LECTIUS AMB DIFICULTATS SOCIOECONÒMIQUES.
- 1.4. PROMOURE LA SENSIBILITZACIÓ I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA CIUTADANIA DES D'UNA VISIÓ INTEGRAL.

organització municipal

Construint una nova cultura de treball a l'Ajuntament per governar des d'una perspectiva de gènere

- 1.1.** SENSIBILITZAR I FORMAR EL PERSONAL (POLÍTIC I TÈCNIC) DE L'AJUNTAMENT DE BADIA EN MATÈRIA DE GÈNERE I IGUALTAT D'OPORTUNITATS.
- 1.2.** FER DE L'AJUNTAMENT UN MODEL EXEMPLAR RESPECTE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS: ADEQUANT LA SEVA CULTURA DE TREBALL, ORGANITZACIÓ, FUNCIONAMENT... DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE I DE MANERA TRANSVERSAL.
- 1.3.** INTRODUIR LA VISIÓ DE GÈNERE EN ELS ÀMBITS D'ACTUACIÓ MUNICIPAL.
- 1.4.** IMPULSAR LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA EN GENERAL I DE LES DONES EN PARTICULAR EN LA GESTIÓ MUNICIPAL I, ESPECIALMENT, EN LA IMPLEMENTACIÓ D'AQUEST PLA.
- 1.5.** DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA DE RECURSOS HUMANS QUE PROMOGUI LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.
- 1.6.** PROMOURE LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS I LA UTILITZACIÓ D'UN LLENGUATGE NO SEXISTA NI DISCRIMINATORI EN LA COMUNICACIÓ ORAL, VISUAL I ESCRITA DE L'AJUNTAMENT I DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ LOCALS.

població

Prevenió i atenció de les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa

- 1.1. PROMOURE L'AUTONOMIA I L'EMPODERAMENT² DE LES DONES, SOBRETOT D'AQUELLES EN RISC O SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL, AFAVORINT EL SEU DESENVOLUPAMENT PERSONAL, PROFESSIONAL I SOCIAL.
 - 1.2. MILLORAR LA SITUACIÓ DE LES DONES SOLES –JOVES I GRANS- AMB PERSONES AL SEU CÀRREC: INFANTS, PERSONES AMB PROBLEMES MENTALS...
 - 1.3. ADEQUAR ELS SERVEIS SOCIALS A LES DIFERENTS CONDICIONS, SITUACIONS I NECESSITATS DE DONES I HOMES: SOLITUD, POCA MOBILITAT, ETC.
-
- 2.1. PROMOURE UNA CIUTAT PER LA NO VIOLENCIA.
 - 2.2. CONSOLIDAR I AMPLIAR ELS SERVEIS D'ATENCIÓ A LES DONES VÍCTIMES DE VIOLENCIA.

² El terme empoderament va sorgir en la Conferència Munidal de les Dones a Beijing (Pekí) per a referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Aquesta expressió també incideix en una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat com a persona. Parteix de perspectives que enfoquen en el gènere i és vist com part del propi procés d'avanç cap a l'equitat de gènere (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

coeducació

**eina per al
desenvolupament
integral i autònom**

- 1.1.** SENSIBILITZAR I FORMAR A LA COMUNITAT ESCOLAR (PROFESSORAT, ALUMNAT I MARES/PARES) EN EL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS.
- 1.2.** PREVENIR L'ABSENTISME I EL FRACÀS ESCOLAR TENINT EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE.
- 1.3.** PROMOURE UNA EDUCACIÓ BASADA EN EL RESPECTE A L'ALTRE I LES RELACIONS NO ABUSIVES: GÈNERE, INTERCULTURALITAT, DIVERSITAT, SOLIDARITAT.
- 1.4.** FOMENTAR LA COEDUCACIÓ I EL PRINCIPÍ D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES EN ELS ESPAIS D'EDUCACIÓ NO FORMAL (EDUCACIÓ EN EL LLEURE, JOCS...).
- 1.5.** PROMOURE LA FORMACIÓ DE LES PERSONES ADULTES DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE.

Usos del temps: treball productiu i reproductiu

Cap a una nova distribució del temps

1.1. AMPLIAR EL CONEIXEMENT DE LA SITUACIÓ SOCIAL DE LA POBLACIÓ EN EL MERCAT DE TREBALL I FER VISIBLES LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN AQUEST ÀMBIT.

1.2. DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA MUNICIPAL D'OCUPACIÓ QUE S'ADEQUÏ A LES CONDICIONS, SITUACIONS I NECESSITATS DE DONES I HOMES DE DIFERENTS EDATS, ORÍGENS, FORMACIONS I CONDICIONS SOCIALS.

1.3. PROMOURE UNA FORMACIÓ OCUPACIONAL EN EL TERRITORI QUE S'ADEQUÏ A LES NECESSITATS DE DONES I HOMES DE DIFERENTS EDATS I CONDICIONS I A L'OFERTA D'OCUPACIÓ DE LA ZONA.

1.4. FOMENTAR PROGRESSIVAMENT L'ACCÉS DE LES DONES AL TREBALL REMUNERAT NO SUBMERGIT, DE QUALITAT I ELIMINANT LES BARRERES QUE EXISTEIXEN PER ACCEDIR A DETERMINATS OFICIS I CATEGORIES PROFESSIONALS.

2.1. PROMOURE EL RECONeixEMENT I LA VALORACIÓ SOCIAL DEL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC.

2.2. INCENTIVAR LA CORRESPONSABILITAT ENTRE DONES I HOMES EN L'ÀMBIT DOMÈSTIC.

3.1. INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LA PLANIFICACIÓ CULTURAL, ESPORTIVA I DE LLEURE.

3.2. POTENCIAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN LA VIDA ASSOCIATIVA DE BADIA.

	3.3. PROMOURE LA CORRESPONSABILITAT I LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA EN LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS. 3.4. POTENCIAR EL DESENVOLUPAMENT I ADEQUACIÓ DELS SERVEIS SOCIOCOMUNITARIS DIRIGITS A FACILITAR LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONAL, FAMILIAR I PROFESSIONAL DE DONES I HOMES.
salut integral gestió de la pròpia salut i adequació del sistema sanitari	1.1. CONÈIXER I VISIBILITZAR LA SITUACIÓ DE DONES I HOMES EN RELACIÓ A LA SALUT. 1.2. IMPULSAR I RECOLZAR UN SISTEMA DE SUPORT SOCIAL ENTRE LA POBLACIÓ. 1.3. MILLORAR LES CONDICIONS DE SALUT DE LA DONA, TANT EN EL TREBALL PRODUCTIU COM EN EL TREBALL REPRODUCTIU. 2.1. FOMENTAR LA PREVENCIÓ DES DE TRES LÍNIES BÀSIQUES D'ACCIÓ: SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA, SALUT EMOCIONAL I DROGODEPENDÈNCIES.

TERRITORI

per una organització territorial sostenible des d'una perspectiva de gènere

L'**organització territorial i urbanística** de ciutats i municipis es fa sovint en funció de les necessitats i activitats del món productiu i en aquest sentit les necessitats personals, domèstiques i familiars, a més a més de l'oci i el lleure, solen quedar en un segon pla.

La participació de les dones al món laboral no ha suposat, en la majoria de casos, una disminució de la càrrega de treball reproductiu per a elles per tant, el fet d'assumir dos rols fa viure el medi urbà en totes les seves vessants (serveis sociocomunitaris, comerços, espais de lleure...) i realitzar més desplaçaments i en horaris diferents, així com fer servir més els mitjans de transport. En aquest sentit es fa necessari contemplar, en la planificació i organització dels municipis, les necessitats de la quotidianitat, tenint en compte els diferents usos que es fan del poble i les limitacions que pot produir un mal planejament urbanístic, per als diferents col·lectius ciutadans. Per poder arribar a un coneixement més ajustat de la realitat de cada població, seria interessant poder analitzar les diferents necessitats de dones i d'homes, en referència als usos del temps i de l'espai en el municipi promovent la seva participació en el planejament del territori.

D'altra banda, la satisfacció d'aquestes necessitats ciutadanes hauria de realitzar-se en el marc del **desenvolupament sostenible**: compatibilitzant el desenvolupament social i econòmic amb el major respecte possible al medi ambient.

La **gestió ambiental** és un espai clau per integrar l'experiència i el saber de les dones. Tradicionalment les dones han estat les gestores de l'espai domèstic i de l'entorn comunitari, històricament són elles qui han desenvolupat aquesta experiència d'estalvi, aprofitament i reutilització dels recursos gestionats a la casa. Les estratègies desenvolupades per les dones al llarg de la història per optimitzar els recursos de l'entorn suposen una font on trobar elements per crear nous models de gestió ambiental.

Aquest capítol recull propostes per afavorir una organització mediambiental i urbanística que possibiliti el desenvolupament sostenible, ja que la incorporació de la perspectiva de gènere al territori passa per incorporar a les polítiques municipals aspectes adreçats a millorar la qualitat de vida de la ciutadania.

Panoràmica general del capítol

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. ASSOLIR UNA ORGANITZACIÓ TERRITORIAL SOSTENIBLE FAVORABLE A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES.	1.1. Promoure una organització urbanística que contempli les necessitats de dones i homes de totes les edats en l'ús i la vivència de l'espai des d'una visió ecològica. 1.2. Impulsar la participació ciutadana, i especialment la de les dones, en el planejament i disseny de la ciutat. 1.3. Desenvolupar una política d'habitatge adaptada a les necessitats de totes les persones que conformen les diferents unitats de convivència i que afavoreixi l'accés dels col·lectius amb dificultats socioeconòmiques. 1.4. Promoure la sensibilització i l'educació ambiental de la ciutadania des d'una visió integral.

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en l'Àmbit d'Actuació

☐ Regidoria promotora del Pla. ☐ Urbanisme i Medi Ambient. ☐ Planificació Urbanística. ☐ Regidoria d'Ensenyament. ☐ Serveis Socials.	☐ Policia Local. ☐ Participació Ciutadana. ☐ Associació de Veïnat (vocalia d'habitatge). ☐ Pla Desenvolupament Comunitari. ☐ ADIGSA.
---	---

OBJECTIU GENERAL: assolir una organització territorial sostenible en igualtat d'oportunitats per dones i homes.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1 Promoure una **organització urbanística que contempli les necessitats de dones i homes** de totes les edats en l'ús i vivència de l'espai des d'una visió ecològica.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Dotar de recursos (formació i informació) als i les professionals de Planificació Urbanística i Medi Ambient sobre com incorporar la perspectiva de gènere al planejament i disseny de la ciutat.

- ◆ Establint canals de comunicació entre Territori i Igualtat per a què arribin totes les propostes formatives i informatives (bibliografia¹, articles, nous projectes, bones pràctiques) en matèria d'urbanisme amb perspectiva de gènere.
- ◆ Participant en propostes formatives sobre gènere i ciutat adreçades al personal especialista en qüestions urbanístiques.
- ◆ Participant en projectes d'intercanvi sobre ciutat i gènere (per exemple, el programa europeu URBAL² promou, a través de xarxes de cooperació, l'intercanvi d'experiències i solució de problemes concrets de desenvolupament urbà).

1.1.2. Fer de l'organització urbanística municipal una qüestió integral, que contempli el medi ambient, la salut, les relacions humanes, etc. de la totalitat de la població, tenint en compte el diferent impacte segons el sexe.

1.1.3. Incorporar indicadors de gènere tant en l'anàlisi com en la implementació i l'avaluació dels diferents projectes relacionats amb la gestió i organització del territori (PGOU, Agenda 21³...)

- ◆ Contemplant l'especificitat de les dones en la descripció d'objectius, l'impacte de les accions, etc.

¹ Al final del capítol s'adjunta una breu bibliografia orientativa sobre qüestions de gènere i territori.

² Per tenir més informació sobre aquest projecte, es pot consultar la següent pàgina web:

http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/urbal/index_es.htm

³ Existeix un CDROM de la Consejería de Medio Ambiente y Ordenación Territorial del Govern de Canàries que conté una "Guía Metodológica para la Incorporación de la Perspectiva de Género en las Agendas Locales 21 y en los Planes de Urbanismo de Canarias".

1.1.4. Adequar l'espai urbà -els equipaments municipals i els espais públics- a les necessitats de la vida quotidiana.

- ♦ Incorporant espais per a canviar els nadons en els espais comuns dels WC dels equipaments públics.
- ♦ Facilitant la guarda de carrets de la compra i cotxets de nadó en els equipaments municipals (en especial en els espais d'espera).
- ♦ Adequant alguns espais com a zones d'oci per al jovent, amb activitats que responguin a les seves inquietuds.
- ♦ Promovent que els establiments del municipi permeten a la canalla que juga al carrer usar el WC, donar-los aigua...
- ♦ Eliminant les barreres arquitectòniques que impedeixen circular amb garantia tothom en el municipi, ja vagi en cadira de rodes, amb un carret de nadons o de la compra o no tingui massa mobilitat.

1.1.5. Reconèixer i visibilitzar l'aportació de les dones a la societat al llarg de la història, i al municipi en particular.

- ♦ Mantenint l'assignació de noms de dones rellevants a carrers, places, edificis públics o d'altres espais del municipi. Aquesta acció pot anar acompanyada d'una campanya de "descobriment" del personatge i la seva aportació a la societat o en el cartell del carrer també es pot posar una breu explicació sobre qui va ser aquella dona.

1.1.6. Desenvolupar una mobilitat i accés al transport públic on es contemplin les necessitats de tota la població, tenint doncs en compte que són les dones qui l'usen majoritàriament.

- ♦ Millorant la freqüència de transport cap als polígons industrials i durant la nit cap a zones d'oci⁴.
- ♦ Promovent xarxes ciutadanes per compartir vehicle a l'hora de desplaçar-se als polígons industrials. Es pot fer afegint-se al programa "compartir cotxe".⁵
- ♦ Sol·licitant a les administracions responsables del transport públic i a les companyies que operen en el municipi, dades segregades per sexe i edat sobre l'ús i necessitats de transport de la ciutadania, tenint en compte tant la mobilitat per treball productiu com reproductiu.

⁴ Abans de dur a terme una acció com aquesta caldria fer un estudi per copsar si es donaria ús o no a aquesta línia de transport i qui ho faria.

⁵ La pàgina web és la següent: www.compartir.org

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Planificació urbanística.
- ☐ Medi ambient.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. Impulsar la **participació de la ciutadania**, i especialment la de les dones, **en el planejament i disseny de la ciutat** (adaptació i millora dels equipaments, dels espais públics...).

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Conèixer quines són les zones del municipi que la població considera problemàtiques (per mal estat, barreres arquitectòniques, mala comunicació, falta d'il·luminació...), diferenciat per sexe.

1.2.2. Sensibilitzar a la població, i a les dones en especial, sobre la importància de les seves mirades, experiències i decisions en matèria d'urbanisme i medi ambient.

- ♦ Potenciant la col·laboració entre la regidoria d'Igualtat, la de Participació Ciutadana i la d'Urbanisme i Medi Ambient per a impulsar conjuntament campanyes de sensibilització abans d'iniciar un procés de consulta o participatiu.
- ♦ Donant a conèixer a la població de Badia la importància de la seva experiència i vivència de la ciutat, utilitzant canals que arribin a tota la població i utilitzant un llenguatge no sexista.

1.2.3. Impulsar la **participació de la ciutadania en el disseny i desenvolupament de les polítiques de planejament urbà (PGOU...) i mediambientals (Agenda 21...)**.

- ♦ Aprofitant el Pla de Desenvolupament Comunitari i el Pla d'Acció Mediambiental per tal de posar en contacte les demandes de la població i les propostes de l'Ajuntament en qüestions de territori.
- ♦ Reservant zones de pròxima millora, reforma o construcció per ser dissenyades per dones del municipi.
- ♦ Proposant accions adreçades als nens i nenes del municipi -o aprofitant el Consell dels Infants- sobre la visió que tenen de la seva ciutat, opinant sobre els parcs i places, les escoles, proposant idees per millorar i adaptar l'espai a les seves necessitats, etc.
- ♦ Mitjançant enquestes per conèixer les zones que produeixen més inseguretat i el perquè, l'ús dels espais verds o dels edificis municipals, la vivència de l'espai de les persones d'edat avançada, etc.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Urbanisme i Medi Ambient.

- ☐ Consell dels Infants.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Participació Ciutadana.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3. desenvolupar una **política d'habitatge** més sostenible i adaptada a les necessitats de totes les persones que conformen les diferents unitats de convivència i que afavoreixi l'accés dels col·lectius amb dificultats socioeconòmiques.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.3.1. Conèixer quina és la realitat actual pel que fa a la composició de les famílies de Badia (llars monomarentals, unipersonals...) per tal d'adaptar la vivenda a les seues necessitats.

1.3.2. Ampliar els criteris d'adjudicació d'habitatge social prioritzant llars monomarentals, gent gran, famílies amb persones dependents, persones amb mobilitat reduïda i jovent.

- ♦ Tenint en compte a dones que són **mares** i estan **soles** i a **dones que han patit violència** domèstica.
- ♦ Afegint a **persones vídues** amb dificultats econòmiques (majoritàriament dones).
- ♦ Tenint en compte que hi ha més dones grans, major nombre de famílies monomarentals i que la **cura de persones dependents** la realitzen majoritàriament les dones.

1.3.3. Promoure l'adaptació d'habitatges per a les noves necessitats personals i per a la conservació del medi ambient.

- ♦ Reforçant el servei d'ajuda a domicili a persones grans que viuen soles, que són majoritàriament dones.
- ♦ Reformant i adequant els pisos per a què tinguin una bona accessibilitat.
- ♦ Adaptant les vivendes a l'elaboració de les tasques domèstiques i les relacionades amb el medi ambient (facilitant espais, per exemple, per a la reutilització de recursos i la recollida selectiva).
- ♦ Establint convenis amb l'escola taller, per exemple, per a què s'encarregui de les reformes i adequació dels habitatges.

1.3.4. Vetllar per garantir unes condicions dignes d'habitabilitat de totes les vivendes de Badia.

- ♦ Fent una anàlisi (tipus enquesta) de les condicions d'habitabilitat de Badia.
- ♦ Revisant les condicions de les vivendes, sobretot aquelles ocupades per col·lectius més desfavorits i vulnerables, per exemple mares soles, gent gran i persones immigrades.

1.3.5. Mantenir els canals de comunicació entre l'Ajuntament i la vocalia d'habitatge de l'Associació Veïnal amb l'empresa ADIGSA per impulsar accions conjuntes en matèria d'habitatge i igualtat d'oportunitats.

- ♦ Realitzant estudis sobre les demandes d'habitatges (lloguer i/o venda) amb dades segregades per sexes i edats per tal de conèixer les necessitats de la població del municipi.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Urbanisme.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Vocalia d'habitatge de l'Associació Veïnal.
- ☐ ADIGSA.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.4. promoure la **sensibilització** i l'**educació ambiental** de la ciutadania en l'àmbit públic i privat.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.4.1. Mantenir les campanyes de civisme i sostenibilitat per tal de sensibilitzar a la ciutadania de la necessitat i dels beneficis que comporta el respecte i la cura de l'entorn i del medi ambient.

- ♦ Sensibilitzant i informant sobre el risc derivat de la utilització de determinats productes en la llar que són perjudicials per a la salut i el medi ambient.
- ♦ Sensibilitzant a la població sobre el cost mediambiental que provoca la utilització del transport privat i promovent accions encaminades a reduir el número de cotxes que cada dia surten de Badia (programa esmentat "Compartir Cotxe").

1.4.2. Desenvolupar activitats formatives sobre medi ambient adreçades al professorat, l'alumnat i les associacions de mares i pares dels centres educatius.

- ♦ Realitzant xerrades als centres educatius i promoure la participació en l'Aula d'Educació Ambiental.
- ♦ Promovent la distribució i manteniment dels contenidors de recollida selectiva en els instituts i escoles.

1.4.3. Promoure la implicació de tots els membres d'una llar en la gestió dels residus a través de campanyes, activitats lúdiques, jornades, etc.

- ♦ Mantenint les accions d'informació i sensibilització que ja s'estan portant a terme al municipi, procurant implicar des dels infants fins a la població d'edat més avançada d'ambdós sexes.
- ♦ Mantenint cursos informatius respecte la correcta gestió de residus adreçats a dones i homes i l'ús raonable dels recursos naturals (aigua, calefacció, etc.).

1.4.4. Incorporar en les activitats i materials que s'elaboren sobre recollida selectiva de residus aspectes dirigits a buscar la corresponsabilitat de dones i homes en el treball domèstic, proposant també aquesta acció en les campanyes i actuacions entorn la recollida selectiva.

- ♦ Introduint imatges d'homes i dones fent les tasques domèstiques.
- ♦ Incloent reflexions per sensibilitzar a la població sobre la necessitat i els beneficis que comporta el fet que dones i homes comparteixin el treball domèstic.

1.4.5. Procurar que l'Ajuntament sigui un exemple per a la població en l'aplicació de mesures que afavoreixin el desenvolupament sostenible en corresponsabilitat.

- ♦ Utilitzant materials reciclats (paper, cartró, etc.) i materials reciclables i/o no contaminants.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Medi ambient.
- ☐ Comunicació.
- ☐ Ensenyament.
- ☐ Participació Ciutadana.

Per aprofundir més en el tema...

Bibliografia

Urbanismo, vivienda y medio ambiente desde la perspectiva de género. Emakunde, 2003.

Guía metodológica para la incorporación de la perspectiva de género en las agendas locales 21 y en los planes de urbanismo en Canarias. Gobierno de Canarias, Consejería de Medio Ambiente y ordenación territorial. Suport informàtic.

Las mujeres y la ciudad. Libro blanco para una concepción del entorno habitado desde el punto de vista del género. Bofill, Anna i altres. Consejo de la Mujer de la Comunitat de Madrid, 1999.

Mujer y urbanismo, una recreación del espacio: claves para pensar en la ciudad y el urbanismo desde una perspectiva de género. Comissió de la Dona, Federación Española de Municipios y Provincias, 1996.

Pàgines web sobre el tema

Col·lectiu de Dones Urbanistes: www.nodo50.org/mujeresurbanistas.

És un fòrum obert sobre la integració de la perspectiva de gènere ("gender mainstreaming") en l'urbanisme, la planificació urbana i el desenvolupament local: www.generourban.org

N'hi ha penjades les ponències de les Jornades d'**Urbanisme i Gènere, una visió necessària per tothom**; celebrades els dies 26, 27 i 28 d'abril del 2005 a Barcelona: www.urbanismeigenere.net

ORGANITZACIÓ MUNICIPAL

construcció d'una cultura de treball a l'ajuntament de polítiques sensibles al gènere

La igualtat formal de drets entre dones i homes està reconeguda en la nostra societat però, la igualtat real d'oportunitats encara és una aspiració. Els avenços aconseguits durant els últims anys han produït una millora de les condicions de vida de moltes dones però, l'impacte d'aquests canvis ha estat escàs en la seva participació de les estructures de presa de decisions. L'augment en la participació de les dones en l'educació i en la població econòmicament activa, no es veu reflectit en la seva limitada intervenció als espais de presa de decisions.

Construir una nova organització social, en la qual homes i dones estiguin en igualtat d'oportunitats, enriquint-se mútuament amb les seves diferències, requereix d'una banda, l'actuació dels poders públics, per tal d'eliminar els obstacles existents i per altra, que hi hagi més presència de dones per influir, mediar i participar activament en la presa de decisions. Mentre això no canviï, és a dir, fins que les dones no comptin amb una presència més nombrosa, mentre la mirada i el fer de les dones no tingui el mateix valor que els dels seus companys, la situació de desigualtat continuarà present a tots els àmbits de les nostres vides.

Així, les polítiques per la igualtat afecten a tots els àmbits d'un ajuntament i, per tant, és necessari treballar de manera transversal, es requereix del treball conjunt de totes les àrees municipals i del suport continu entre qui té el poder de decidir i qui implementa les accions. La **transversalitat** és un model alternatiu de treball que consisteix en fomentar la participació i la presa de decisions dels diferents àmbits/àrees/regidories/serveis i per a la qual cosa és necessari potenciar una organització/coordinació horitzontal que comporta la necessitat d'establir vies de comunicació i acció entre les diverses àrees i serveis del consistori. No hem d'oblidar la participació ciutadana, amb presència equilibrada d'homes i dones, que coneix el municipi, les seves necessitats quotidianes i les possibles propostes de millora.

En aquesta tasca els canals de comunicació són espais clau per la seva influència en la transmissió d'idees i en la creació d'opinió. Per tant, l'ús no sexista del llenguatge, visibilitzar la meitat de la població, les dones, sense caure en els estereotips de gènere i informar sobre les seves aportacions i el seu treball, és cabdal per imaginar una ciutadania i una ciutat on totes les persones estiguen reflectides.

El present Pla d'Igualtat neix per facilitar i acompanyar la incorporació de polítiques d'igualtat a l'àmbit municipal i, per tant, hauria de constituir una eina útil en la revisió, planificació i implementació de totes les accions que es duguin a terme des del municipi.

Panoràmica general del capítol

OBJECTIU GENERAL	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. ADEQUAR L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL AL PRINCIPI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES	1.1. sensibilitzar i formar el personal (polític i tècnic) de l'ajuntament de badia en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats. 1.2. fer de l'ajuntament un model exemplar respecte a la igualtat d'oportunitats: adequant la seva cultura de treball, organització, funcionament... des d'una perspectiva de gènere i de manera transversal. 1.3. introduir la visió de gènere en els àmbits d'actuació municipal. 1.4. impulsar la participació de la ciutadania en general i de les dones en particular en la gestió municipal i, especialment, en la implementació d'aquest pla. 1.5. desenvolupar una política de recursos humans que promogui la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. 1.6. promoure la igualtat d'oportunitats i la utilització d'un llenguatge no sexista ni discriminatori en la comunicació oral, visual i escrita de l'ajuntament i dels mitjans de comunicació locals.

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en l'Àmbit d'Actuació II

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Comissió Pla Igualtat.
- ☐ Equip de Govern.
- ☐ Totes les àrees i serveis municipals.

OBJECTIU GENERAL: adequar l'administració municipal al principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1. Sensibilitzar i formar el personal (polític i tècnic) de l'ajuntament de badia en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Realitzar accions formatives adreçades al personal polític i tècnic municipal dirigides a facilitar la incorporació de la perspectiva de gènere en la presa de decisions i en les maneres de fer política.

- ♦ De contingut genèric, dirigides a tot el personal del consistori sobre el marc conceptual de gènere, igualtat d'oportunitats i la transversalitat.
- ♦ De contingut específic, adaptades a les necessitats de les diferents àrees, regidories i serveis.

1.1.2. Realitzar campanyes d'informació adreçades al personal municipal i a la ciutadania per sensibilitzar sobre qüestions relacionades amb la igualtat d'oportunitats.

- ♦ Donant informació sobre la conciliació entre els diversos temps (personal, familiar, laboral, comunitari), necessària per el desenvolupament de totes les persones.
- ♦ Campanyes sobre corresponsabilitat en les tasques domèstiques i familiars, per exemple:
 - Donant a conèixer al personal de l'Ajuntament el nombre de baixes per maternitat i per paternitat de la gent del consistori.
 - Donant a conèixer al personal de l'Ajuntament el nombre de dones i homes que han adaptat la seva jornada laboral a les necessitats de la seva família (reducció de jornada per maternitat/paternitat, excedència per tenir cura d'una altra persona...etc.)
 - Donant a conèixer els drets del personal del consistori per a conciliar la seva vida laboral i familiar (donant a conèixer la llei de conciliació 6/2002 de mesures relatives a la conciliació de la feina amb la vida familiar del personal de les Administracions públiques catalanes).

- ♦ 8 de Març- Dia Internacional de la Dona Treballadora-.
- ♦ 25 de Novembre- Dia Internacional Contra la Violència vers les Dones-.
- ♦ 28 de Maig- Dia Internacional d'Acció per la Salut de les Dones-.

1.1.3. Difondre aquest Pla Municipal d'Igualtat d'Oportunitats i totes les activitats que es facin des del consistori en matèria d'igualtat d'oportunitats entre tots els treballadors i treballadores de l'Ajuntament.

- ♦ Fent difusió, en les dependències municipals, de totes les activitats d'igualtat d'oportunitats que dugui a terme l'Ajuntament.
- ♦ Repartint diversos exemplars del Pla d'Igualtat a totes les àrees i serveis municipals.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ❑ Regidoria promotora del Pla.
- ❑ Equip de Govern.
- ❑ Recursos Humans.
- ❑ Les diferents àrees i serveis per aquelles formacions específiques de cada àrea.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. Fer de l'ajuntament un model exemplar respecte a la igualtat d'oportunitats: adequant la seva cultura de treball, organització, funcionament, relacions... per fer polítiques des d'una perspectiva de gènere i de manera transversal.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Adjudicar els recursos necessaris i disponibles pel desenvolupament del Pla:

- ♦ Dotant a la Regidoria d'Igualtat amb els recursos humans i pressupostaris necessaris, per a què pugui realitzar el seguiment, impuls, coordinació i lideratge de la implementació del Pla.
- ♦ Assignar partides pressupostàries a totes les àrees de l'Ajuntament per a dur a terme accions relacionades amb les polítiques de gènere i igualtat d'oportunitats.
- ♦ Adjudicant a les persones que formen part de la comissió general d'implementació del pla del temps necessari per dur a terme aquesta tasca.

1.2.2. Crear una comissió tècnica i política encarregada de la planificació, seguiment i avaluació de les accions a dur a terme en qüestions d'igualtat d'oportunitats (per ex. implementació d'aquest Pla):

- ♦ Mantenint i reforçant la Comissió creada per a l'elaboració del Pla com a encarregada de fer el seguiment de la implementació del Pla, l'avaluació i la programació anual de les accions proposades o que es puguin anar proposant.

1.2.3. Tenir en compte de manera sistemàtica aquest Pla en la resta de plans, programes i actuacions municipals:

- ♦ Vetllant perquè futures actuacions municipals tinguin en compte les línies, objectius i les accions proposades en aquest Pla d'Igualtat.
- ♦ Incorporant en el disseny de futurs plans, programes i actuacions de les diferents regidories, àrees i serveis municipals els continguts d'aquest Pla.

1.2.4. Visibilitzar en la informació i difusió de les actuacions de les diferents àrees/regidories/serveis com s'està incorporant la perspectiva de gènere.

- ♦ Analitzant el màxim possible l'impacte de gènere abans de dur a terme una política/actuació municipal.

1.2.5. Crear i/o reforçar els mecanismes per extendre el treball fet des d'aquest Pla i afavorir la comunicació entre àrees.

- ♦ Incloent la proposta de prioritats anuals en matèria d'igualtat d'oportunitats en les reunions de coordinació de cada àrea per dur a la Comissió.
- ♦ Incloent periòdicament el seguiment i l'avaluació del Pla en l'ordre del dia de les Juntes de Govern i Plens Municipals.
- ♦ Mantenint la comissió general del Pla

1.2.6. Implicar-se en qüestions d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes:

- ♦ Subscrivint-se a publicacions i xarxes diverses dirigides a dones, elaborades per elles, etc. per recolzar les iniciatives dirigides per aquestes.
- ♦ Afegint-se a les iniciatives ja existents relacionades amb la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

1.2.7. Implicar els agents amb qui es treballa des de l'Ajuntament en qüestions d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes:

- ♦ Contemplant, entre els criteris d'adjudicació d'obres i/o serveis, convenis, etc. que la feina feta per aquestes entitats/institucions tingui en compte i difongui la igualtat d'oportunitats.
- ♦ Fomentant la implicació de les entitats i serveis municipals en xarxes que treballen la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

1.2.8. Establir mesures que facilitin la conciliació de les responsabilitats personals, familiars i laborals (i polítiques en el cas del personal polític) al personal municipal.

- ♦ Incentivant a què els homes que treballen a l'Ajuntament agafin permisos de paternitat o d'altres permisos relacionats amb la corresponsabilitat familiar.
- ♦ Fent un pacte del temps a nivell intern per tal que els horaris i activitats laborals i/o polítiques contribueixin a la conciliació dels temps de les persones¹.
- ♦ Mirant d'adaptar els dies d'assumptes propis a les necessitats reals d'ús, podent agafar tant sols algunes hores, etc.
- ♦ Estudiant la possibilitat d'implantar noves formes de treball (temps presencial imprescindible, treball per objectius, major ús de les noves tecnologies...) que afavoreixin la conciliació dels temps personal, familiar i laboral. Es pot fer des dels convenis discutits amb els sindicats.

¹ A l'Ajuntament de Cornellà s'ha endegat recentment una sèrie de mesures de conciliació entre la vida laboral i la familiar del personal polític que contemplen la fixació d'una hora per què tothom se'n vagi a casa, fer els plenaris municipals a les 19h. i que aquests duren entre 60 i 90min., crear un sistema rotatiu d'assistència a activitats diverses els caps de setmana, tindre'n un de lliure al mes, etc.

1.2.9. Que l'Ajuntament es mostre exemplar pel que fa a la igualtat d'oportunitats entres dones i homes.

- ♦ Sensibilitzar al personal polític i tècnic per a què serveixi d'exemple a la resta del municipi en matèria d'igualtat d'oportunitats (per mitjà de campanyes on s'implique el personal de l'Ajuntament, etc.).
- ♦ Celebrant les bodes civils de manera alternant, un cop sent oficiada per una regidora i altre, per un regidor. I enunciant la necessitat de compartir les feines de la llar per part de la parella.

1.2.10. Segregar les dades per sexe i edat en tots els informes, memòries, estudis (tant si són estudis elaborats pel personal municipal com si són externs), i altres documents municipals per visibilitzar la situació de dones i homes.

- ♦ Establint un model de memòria que segregui totes les dades que es recullen per edat i sexe.
- ♦ Incorporant en la fitxa que s'utilitza per registrar les associacions un apartat que reculli el nombre de dones i homes membres de l'entitat i dels seus òrgans de direcció, així com el nombre de dones i homes que han participat en les seves activitats o programes.
- ♦ Recollint en totes les activitats i serveis que es desenvolupin des del consistori, el nombre de dones i homes participants i les seves edats.

1.2.11. Tenir present en totes les actuacions municipals que les polítiques no són neutres i incideixen de manera diferent en dones i homes.

- ♦ La il·luminació d'un carrer, plaça i/o parc afecta diferent a dones i a homes, donat que la percepció de seguretat d'unes i d'altres és diferent.
- ♦ L'horari d'un servei i/o d'una activitat determina en gran mesura les persones que hi podran assistir.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ❑ Regidoria d'Igualtat.
- ❑ Equip de govern.
- ❑ Totes les Àrees i Serveis Municipals.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3. Impulsar la **participació de la ciutadania** en general i de les dones en particular en la gestió municipal i, especialment, en la implementació d'aquest pla.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.3.1. Difondre els continguts i propostes d'aquest Pla entre la ciutadania i les entitats locals.

- ♦ Informant, mitjançant els diferents espais d'informació municipal (formals i informals), sobre la igualtat d'oportunitats, la diferència, la conciliació dels temps, la corresponsabilitat, l'empoderament i totes aquells conceptes relacionats amb fomentar relacions més igualitàries entre les persones.
- ♦ Difonent, en el moment de la priorització i planificació, totes les accions que s'estan duent a terme per a assolir la igualtat d'oportunitats.

1.3.2. Potenciar la participació ciutadana d'una forma paritària (tenint també en compte els diferents grups d'edat i les diferents cultures).

- ♦ Les dones de l'Associació de Dones per la Igualtat de Badia podrien actuar com a consultores a l'hora de prioritzar propostes. També les persones de les diferents entitats municipals, dels IES, del Pla de Desenvolupament Comunitari, etc. ho podrien fer, per mitjà de processos participatius.
- ♦ Promovent la vinculació del Consell Infantil en el disseny de les polítiques municipals i en la priorització d'accions d'aquest Pla.
- ♦ Fent algun tipus de taller participatiu de dones per recollir les seves necessitats per tal de fer polítiques més pròximes a elles.
- ♦ Les necessitats detectades i els punts més valorats per les dones de Badia podrien ser una guia per la implementació d'aquest pla i la priorització de les accions a dur a terme. També pot servir per conèixer aquells serveis i/o infraestructures més valorades per les dones.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Equip de Govern.
- ☐ Participació Ciutadana.

- ☐ Comunicació.
- ☐ Entitats municipals.
- ☐ PDC.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.4. Desenvolupar una **política de recursos humans** que promogui la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.4.1. Conèixer la realitat i situació de les dones i homes que treballen a l'Ajuntament de Badia del Vallès.

- ♦ Realitzant una campanya de sensibilització adreçada al personal del consistori per a evidenciar i visibilitzar la realitat municipal en relació a les tasques que es desenvolupen i qui les protagonitza (per exemple, fotografiant les reunions de treball per àrees o regidories i fent una exposició dels resultats).
- ♦ Realitzant i publicant un estudi segregant les dades referents a la plantilla municipal per àrees, lloc de treball, categoria professional, sou, relació laboral, capacitat per conciliar els diferents temps... etc. Per a l'auditoria es va facilitar, per part de RRHH, un recull d'aquest tipus, el qual podria utilitzar-se i adaptar-se fàcilment.
- ♦ Recollint i mostrant l'ús dels permisos i/o les baixes demandades pel personal en funció del motiu i el sexe per evidenciar qui s'ocupa d'allò relacionat amb la cura dels demés.

1.4.2. Promoure una presència equilibrada de dones i homes en totes les àrees i serveis municipals, per trencar amb la segregació tant horitzontal com vertical.

- ♦ Revisant les ofertes públiques d'ocupació per evitar continguts sexistes i discriminatoris (nomenar en femení i masculí les professions ofertades...).
- ♦ Revisant els canals de difusió de les ofertes de treball municipal garantint que la informació arribi a dones i homes.
- ♦ Introduir mesures d'acció positiva en la selecció, contractació i promoció del personal: donar prioritat a les dones en l'accés i promoció en cas que existeixi igualtat de mèrits/qualificacions, particularment en les categories i/o professions on estiguin infrarrepresentades.

1.4.3. Promoure la corresponsabilitat familiar entre dones i homes.

- ♦ Fomentant que els homes que treballen a l'Ajuntament agafin permisos de paternitat o d'altres permisos relacionats amb les tasques domèstiques.
- ♦ Realitzant campanyes de sensibilització entre el personal municipal.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.

- ☐ Equip de Govern.
- ☐ Recursos Humans.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.5. promoure la **igualtat d'oportunitats** i la utilització d'un **llenguatge no sexista ni discriminatori** en la comunicació oral, visual i escrita de l'ajuntament.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.5.1 Garantir la utilització d'un llenguatge no sexista (verbal, imatges...).

- ♦ Oferint formació en llenguatge no sexista aplicat a l'administració pública.
- ♦ Revisant tots els documents administratius i publicacions municipals existents per eliminar el llenguatge sexista i/o les imatges estereotipades i discriminatòries de dones i homes.
- ♦ Establint un mecanisme (llibre d'estil) que garanteixi la utilització d'un llenguatge no sexista en tota la producció escrita, audiovisual i oral que s'elabori des de l'Ajuntament a partir d'ara (en el butlletí, als anuncis, cartells, cartes, convocatòries, comunicats de premsa, tríptics...).
- ♦ Realitzant una campanya interna per sensibilitzar i animar a les treballadores i als treballadors a fer un ús no sexista del llenguatge escrit i oral.

1.5.2. Difondre en els àmbits de comunicació municipals i en els diversos serveis de l'Ajuntament manuals o llibres d'estil de llenguatge i imatges no sexistes.

1.5.3. Fomentar en els mitjans de comunicació i en les publicacions de l'Ajuntament la utilització d'imatges no estereotipades ni sexistes entorn el paper social de dones i homes, per impulsar la igualtat d'oportunitats:

- ♦ Evitant relacionar sempre a les dones amb els espais domèstics i als homes amb el món productiu. Exemple de la campanya del mercat dirigida als hòmens.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Equip de govern.
- ☐ Comunicació.

població

prevenció i atenció de les situacions de violència, exclusió social i feminització de la pobresa

La societat actual ha protagonitzat tota una sèrie de canvis amb repercussions importants; les persones, tot i els obstacles que posa el sistema i/o precisament per això, són cada cop més *mòbils* i per tant, als nostres municipis trobem cada volta major varietat pel que fa a la procedència de qui els habita, la qual cosa significa tota una sèrie de formes de fer, de ser, de parlar i d'entendre el món ben diverses i fins i tot contradictòries que hem de saber conjugar des de l'acció política –tant l'administrativa com la civil-.

Entre els canvis sociodemogràfics que es poden observar són destacables l'augment de l'esperança de vida i la disminució de les taxes de natalitat les quals es tradueixen en el fenomen de l'envelliment de la població. Per altra banda, la mobilitat laboral i les onades migratòries estan generant transformacions socials i econòmiques que repercuteixen de manera diferenciada en homes i dones.

Per tant, en l'elaboració de les polítiques municipals cal tenir en compte no tan sols els fets demogràfics i les seves repercussions a nivell global, sinó també les conseqüències que tenen en alguns grups d'edat i col·lectius. Així doncs, l'exclusió social que significa la impossibilitat d'accedir als drets socials bàsics com l'accés a l'ocupació, a l'educació, a l'habitatge i a la salut, afecten especialment les dones, ja que la tradicional divisió sexual del treball (dones/àmbit familiar i homes/àmbit públic) ha propiciat que l'accés al mercat laboral sigui menor o més discontinu en les dones.

Això ha fomentat una desigualtat salarial i econòmica, generant així la feminització de la pobresa i l'exclusió social. Per tant, alguns col·lectius són especialment vulnerables. És el cas de les dones que estan soles davant les responsabilitats familiars, les dones immigrants de procedència extra comunitària que pateixen una doble exclusió (en la seva pròpia cultura i en la societat d'acollida), les dones grans (pensions de viduitat precàries i amb malalties), les noies immigrants o de classe desafavorida (deserció escolar per a dedicar-se al treball familiar (ja siga remuneradament o a la seua pròpia casa, invisibilitzant en ambdós casos, el fet que els homes no s'hagen incorporat a les tasques de la llar).

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES A BADIA DEL VALLÈS

Així doncs, cal desenvolupar mesures d'intervenció i prevenció des de diverses àrees (educació, promoció econòmica), serveis socials) per evitar el risc d'exclusió. Però, sobretot posant l'accent de gènere que significa desenvolupar polítiques on es contemplin les desigualtats entre dones i homes dins d'aquests col·lectius i afavorir un equilibri en la distribució de les oportunitats.

Panoràmica general del capítol

OBJECTIU GENERAL	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. MILLORAR LA SITUACIÓ DELS GRUPS DE DONES EN RISC O SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE	1.1. PROMOURE L'AUTONOMIA I L'EMPODERAMENT¹ DE LES DONES, SOBRETOT D'AQUELLES EN RISC O SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL, AFAVORINT EL SEU DESENVOLUPAMENT PERSONAL, PROFESSIONAL I SOCIAL. 1.2. MILLORAR LA SITUACIÓ DE LES DONES SOLES –JOVES I GRANS- AMB PERSONES AL SEU CÀRREC: INFANTS, PERSONES AMB PROBLEMES MENTALS... 1.3. ADEQUAR ELS SERVEIS SOCIALS A LES DIFERENTS CONDICIONS, SITUACIONS I NECESSITATS DE DONES I HOMES: SOLITUD, POCA MOBILITAT, ETC.
2. ERADICAR LA VIOLÈNCIA CAP A LES DONES²	2.1. PROMOURE UNA CIUTAT PER LA NO VIOLÈNCIA. 2.2. CONSOLIDAR I AMPLIAR ELS SERVEIS D'ATENCIÓ A LES DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA.

¹ El terme empoderament va sorgir en la Conferència Munidal de les Dones a Beijing (Pekí) per a referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Aquesta expressió també incideix en una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat com a persona. Parteix de perspectives que enfoquen en el gènere i és vist com part del propi procés d'avanç cap a l'equitat de gènere (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

² Tot acte de violència comès cap a una dona té com a resultat possible o real un dany psicològic, físic i/o sexual incloses les amenaces, la coerció o la privació arbitrària de llibertat, tinguin lloc aquests fets en la vida pública o en la privada. Es tracta d'una vulneració dels drets humans fonamentals, que impossibilita el ple desenvolupament de les dones i de la democràcia i que manifesta les relacions de poder històricament desiguals entre els homes i les dones. IV Conferència Mundial de les Dones de Nacions Unides (Beijing, 1995)

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en l'Àmbit d'Actuació

- ☐ Equip de govern.
- ☐ Regidoria d'Igualtat .
- ☐ Comissió Pla Igualtat.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Servei d'Informació i Atenció a les Dones.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Escola de Família.
- ☐ Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana.
- ☐ Promoció Econòmica.
- ☐ Totes les àrees i serveis municipals signants del Protocol contra la Violència envers les Dones.

OBJECTIU GENERAL 1: millorar la situació de les dones en risc o situació d'exclusió social des d'una perspectiva de gènere

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1. Promoure l'autonomia i l'empoderament de les dones, sobretot d'aquelles en situació o risc d'exclusió social, afavorint el seu desenvolupament personal, professional i social.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Organitzar activitats i tallers d'empoderament de dones tant joves com madures i grans: autoestima, assertivitat, sexualitat, resolució de conflictes, projecció personal... des d'una perspectiva oberta i variada, que incloga la realitat de les dones dels diferents col·lectius de major risc –mares i àvies soles, dones aturades, sense formació, immigrades, gitanes, etc.- per fer-les participants de la ciutadania organitzada i activa del municipi.

1.1.2. Promoure activitats intergeneracionals i interculturals per afavorir l'intercanvi d'experiències i coneixements i promoure l'empoderament de les persones grans i de col·lectius ètnics minoritaris.

- ♦ Promovent l'organització d'activitats conjuntes entre les entitats, els espais de joves, les escoles i instituts, els Casals, etc.
- ♦ Potenciant l'organització d'activitats intergeneracionals i interculturals a les Festes Majors.
- ♦ També poden servir algunes de les accions proposades en altres capítols com educació i/o usos del temps, i per aquelles de promoció de l'autonomia, algunes de les accions d'activitats econòmiques, també serien interessants.

1.1.3. Assessorar i orientar les dones sobre els recursos de què disposen i les possibilitats reals que tenen en funció de la seua situació.

- ♦ Donant a conèixer els diferents serveis de què les dones disposen al municipi (SIAD, Serveis Socials, SMO, etc.) per canals que arriben **a totes**.
- ♦ Oferint a dones i homes una guia o fulletons on figurin tots els serveis adreçats de la població en diferents idiomes i amb imatges per facilitar la comprensió (serveis per a persones immigrants, recursos per a persones grans, dependents i cuidadores, serveis per a dones víctimes de violència domèstica, etc.).
- ♦ Per a les dones se'n podria fer altra amb els serveis exclusius per elles.

1.1.4. Prioritzar l'accés de dones en situació de risc i d'exclusió social, als diferents serveis municipals.

- ♦ El Servei d'Informació i Atenció a les Dones i els Serveis Socials tenen aquí una funció important, continuant la seua línia d'assessorament i informació.
- ♦ Treballant amb les dones grans, vídues, amb pensions escasses, per millorar la seua situació a nivell tant de relacions com de recursos.

1.1.5. Realitzar accions directament dirigides a les dones gitanes i immigrades del municipi per augmentar la seua autonomia i empoderament.

- ♦ Promovent activitats que poden anar des de cursos de llengua, informàtica, etc. fins tallers d'intercanvi amb altres dones, etc.

1.1.6. Dur a terme accions de suport, motivació i orientació per a dones en risc o situació d'exclusió social.

- ♦ Desenvolupant programes diversos per garantir la inserció laboral de les dones amb responsabilitats familiars, dones immigrades o altres dones en risc o situació d'exclusió social.
- ♦ Estudiant la viabilitat de crear un projecte de motivació i/o orientació sociolaboral de dones en risc d'exclusió social, per exemple, de dones receptores del PIRMI, de famílies desestructurades per motius diversos, etc... per tal de millorar la seva qualitat de vida.
- ♦ Fent tallers o activitats d'autoestima, d'habilitats socials o d'eines personals per a dones.
- ♦ Fent activitats de sensibilització dirigides a la ciutadania per superar prejudicis i estereotips entorn les persones immigrants i gitanes, donant a conèixer el valor enriquidor de la convivència de diferents cultures.
- ♦ Fer atenció amb les xiques joves per tal que tinguin majors possibilitats d'eixir del cercle d'exclusió social.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ❑ Regidoria d'Igualtat.
- ❑ Regidoria d'Ensenyament.
- ❑ Serveis Socials.
- ❑ Servei de Joventut.
- ❑ SIAD.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. Millorar la situació de les **dones –joves i grans- amb persones al seu càrrec**: infants, persones amb problemes mentals...

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Visibilitzar la situació de les dones soles amb criatures, adolescents i/o diferents persones al seu càrrec i les seues necessitats particulars.

- ♦ Incloent explícitament la monomarentalitat³ com a criteri de concessió de certs recursos: vivendes socials, beques, ajudes de transport, etc.
- ♦ Mostrant la necessitat de recolzament a moltes dones grans que s'ocupen de filles i fills també grans, amb problemes de salut mental, etc.
- ♦ Reflectint en els diferents canals de comunicació, documents i altres materials municipals de difusió pública, com el butlletí municipal o altres, l'existència de diversos tipus d'unitats de convivència i maneres de viure.

1.2.2. Mantenir el treball coordinat entre els Serveis Socials, el Servei Municipal d'Ocupació (SMO) i la regidoria d'Igualtat per afavorir la inserció de dones amb càrregues familiars o altres dones en risc o situació d'exclusió.

- ♦ Prioritzant l'accés de dones amb canalla al seu càrrec als cursos de formació ocupacional.
- ♦ Incloure serveis per garantir que les dones amb criatures al seu càrrec puguin gaudir dels recursos de formació ocupacional (menjador, escola bressol...).

³ Sobre el terme monomarentalitat existeix controvèrsia donat que tradicionalment s'ha parlat de monoparentalitat en tant que ve del terme llatí *parentalis* -mare i pare, parents- tanmateix, en un intent de visibilitzar que són les dones les que habitualment s'ocupen de la canalla soles, si es dona el cas, es proposa el terme de monomarental.

1.2.3. Prioritzar l'accés d'aquestes dones als diferents serveis.

- ♦ Modificant els criteris d'admissió a cert tipus d'activitats per beneficiar les unitats familiars monomarentals: escoles d'estiu, menjador escolar...
- ♦ Atorgant vivendes a dones sense parella i amb família, aturades..
- ♦ Fomentant que, si no n'hi ha la possibilitat d'obtenir vivendes per unitats familiars monomarentals, es pugui compartir pis entre dones en aquesta situació o altres.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3. adequar els serveis socials a les diferents condicions, situacions i necessitats de dones i homes.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.3.1. Analitzar el grau de coneixement i d'utilització dels serveis socials per part de dones i homes.

- ♦ Revisant el registre de casos i consensuant criteris per tenir un coneixement sobre els tipus de problemàtiques existents i de les característiques de les persones que les pateixen.
- ♦ Realitzant enquestes per saber el grau de coneixement per part de la població sobre els Serveis Socials.

1.3.2. Promoure la formació i el reciclatge dels i les professionals que treballen en els Serveis Socials sobre els recursos existents i l'aplicació tenint en compte les diferents condicions, situacions i necessitats de dones i homes.

- ♦ Reforçant la feina dels i les professionals que treballen amb infants i adolescents de famílies en risc d'exclusió, mitjançant recursos formatius on es contemplin les desigualtats originades pel sistema de gènere dins la família i la societat (èmfasi en la població gitana i immigrant).
- ♦ Promovent la formació de persones que col·laboren amb organitzacions socials del municipi.

1.3.3. Conèixer com afecten els processos d'exclusió social a les dones de Badia del Vallès.

- ♦ Introduint la perspectiva de gènere en els estudis o projectes sobre immigració que es realitzin al municipi per conèixer la situació de les dones immigrades (futur Pla Municipal d'Immigració...).
- ♦ Fent un estudi específic sobre els processos d'exclusió i de feminització de la pobresa i de la vellesa al municipi.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Serveis Socials

OBJECTIU GENERAL 2: eradicar la violència vers les dones a badia del vallès

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.1. promoure una ciutat per la no violència.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.1.1. Mantenir i incrementar les accions municipals de sensibilització ciutadana entorn la violència vers les dones. Aquestes accions però haurien d'anar acompanyades d'altres sobre igualtat d'oportunitats en general, sobre corresponsabilitat, etc.

- ♦ Mantenint els actes que es fan entorn el 25 de Novembre: dia internacional per l'eliminació de la violència vers les dones.
- ♦ Fent campanyes de sensibilització entorn la violència de gènere i altres d'igualtat d'oportunitats adreçades a tota la ciutadania i al llarg de tot l'any.
- ♦ Adreçant accions informatives a entitats, AMPAS, associacions, consells de participació, etc.
- ♦ Fent tallers o jornades entorn el tractament de la violència als mitjans de comunicació.
- ♦ Fent alguna activitat de denúncia o de sensibilització entorn la violència de gènere en els plens municipals o altres activitats periòdiques de l'Ajuntament.

2.1.2. Treballar la prevenció de la violència a les escoles i instituts del municipi.

- ♦ Realitzant activitats formatives i informatives (cursos, tallers participatius, sessions informatives...) adreçades als i les professionals de l'educació de Badia del Vallès per a què duguin a terme accions de prevenció de la violència.
- ♦ Fent tallers o altres activitats de prevenció de comportaments violents i agressius, de promoció de la igualtat d'oportunitats, de resolució pacífica de conflictes etc. ... adreçats a l'alumnat dels centres educatius del municipi. Es podria fer amb murals al carrer: contra la violència, contra les conductes masclistes, per exemple.
- ♦ Promovent la realització d'un crèdit de síntesi o treballs de recerca sobre igualtat d'oportunitats entre dones i homes, prevenció de la violència de gènere, etc. ... als centres d'educació secundària de Badia del Vallès.
- ♦ Realitzant activitats formatives i informatives sobre Igualtat d'Oportunitats i prevenció de la violència adreçades als pares i mares (a través de les AMPAS...).
- ♦ Introduint en l'educació de persones adultes mòduls sobre la violència de gènere i pautes sobre com tractar aquestes situacions.

2.1.3. Potenciar, a través de les entitats i associacions del municipi, l'organització de xerrades, col·loquis, tallers i d'altres accions adreçades a la difusió de bones pràctiques, a la sensibilització i a la prevenció de la violència vers les dones.

- ♦ Redactant i difonent un manifest contra la violència de gènere.
- ♦ Fent una campanya contra la violència de gènere on estiguin implicades les entitats, els comerços, etc... de la vila. Es podrien fer enganxines per posar als bars, comerços... de la vila que s'adhereixin a la campanya, algun mural al carrer, etc.
- ♦ Establint amb les associacions del municipi un Acord Ciutadà contra la violència cap a les dones.
- ♦ Fent trobades amb altres municipis per l'intercanvi de bones pràctiques en matèria de violència cap a les dones.
- ♦ Atorgant subvencions específiques a les entitats que treballin el tema.
- ♦ Promovent la realització de tallers i/o grups de reflexió sobre violència cap a les dones adreçats a homes.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Totes les àrees i serveis municipals signants del *Protocol i Circuit d'Actuació en l'àmbit de la violència de gènere i en l'entorn familiar*.

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.2. Consolidar i ampliar els serveis d'atenció a les dones víctimes de violència.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.2.1. Facilitar el coneixement i l'accés al protocol contra la violència cap a les dones.

- ♦ Fent circular la informació pel carrer : tríptics, comerços, cartells, a través de les entitats...
- ♦ Millorant la comunicació i coordinació entre les diferents parts que formen l'actual protocol.
- ♦ Divulgant a través dels serveis municipals com l'OAC, els Serveis Socials, els centres sanitaris, etc. ... l'existència del *Servei d'Informació i Atenció a les Dones* -on es fan atenció jurídica i psicològica gratuïtes-, els telèfons d'urgència per atendre víctimes de violència, altres recursos i serveis per a dones maltractades, etc.

2.2.2. Formar i informar els agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència, per tal de dotar-los d'eines adients.

- ♦ Fent accions formatives per als i les professionals de Serveis Socials, Policia Local, Sanitat, etc...
- ♦ Realitzant jornades d'intercanvi entre professionals i persones expertes en la matèria.

2.2.3. Conèixer millor la realitat de les dones que han patit i estan patint violència en l'àmbit familiar al municipi.

- ♦ Establint indicadors per unificar la recollida de dades en els serveis d'atenció a víctimes de violència (Policia, Serveis Socials, Serveis Sanitaris, Servei d'Atenció Jurídica i Psicològica...).
- ♦ Fent recerques i estudis específics sobre la violència de gènere a Badia del Vallès.

2.2.4. Garantir l'aplicació del Protocol i Circuit d'Actuació en l'àmbit de la violència cap a les dones i en l'entorn familiar.

- ♦ Destinant més recursos (de tot tipus) per tal que la seva implementació sigui real i efectiva en tots els àmbits.
- ♦ Creant una Comissió de Seguiment que avaluï si el protocol és aplicat per tothom i en les condicions adequades.

2.2.5. Millorar els serveis específics d'atenció i seguiment a les dones i víctimes de violència de gènere.

- ♦ Ampliant (augmentant els recursos destinats) el Servei d'Informació i Atenció a les Dones, responnent a les necessitats reals de les dones.

- ♦ Establint una coordinació efectiva entre les persones que ofereixen els serveis per optimitzar els recursos.
- ♦ Procurant que en tots els torns de la policia local hi hagi una professional amb preparació específica per rebre i atendre les dones que arriben per situació de violència.
- ♦ Creant espais per acollir dones i criatures mentre es tramiten les respostes necessàries.
- ♦ Creant, si és necessari, espais d'acollida per a dones que han d'abandonar el seu domicili: pis d'allotjament d'urgència, establint el que s'anomena una permuta de pis: que les dones víctimes de violència tinguin la possibilitat de permutar un pis de propietat o lloguer per un pis de propietat municipal. Aquestes accions es poden realitzar en conveni amb altres municipis propers.
- ♦ Tenint en compte les realitat de les dones immigrants i gitanes que pateixen violència: s'ha de tenir present la situació legal de les primeres que, en moltes ocasions, posa les dones en situació de desigualtat administrativa vers els seus marits, i la tradició sociocultural de les segones.

2.2.6. Realitzar i/o mantenir les activitats per afavorir la recuperació integral de les dones que han patit o pateixen situacions de violència.

- ♦ Creant grups de suport per a dones maltractades.
- ♦ Assegurant la coordinació entre els diferents serveis que atenen dones víctimes de violència i que formen part del Circuit d'Atenció per facilitar la recuperació integral de les dones agredides.

Regidories, àrees i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Totes les àrees i serveis municipals signants del Protocol i Circuit d'Actuació en l'àmbit de la violència de gènere i en l'entorn familiar.

EDUCACIÓ

la coeducació, eina per al desenvolupament integral de les persones

La construcció del sistema sexe - gènere es realitza en el context dels diferents espais educatius en els quals té lloc el procés de socialització de la persona: família, lleure, escola, mitjans de comunicació, entre d'altres. En aquest procés s'interioritzen diferents rols i valors i es potencien diverses capacitats en funció del sexe.

És necessari potenciar la **coeducació** com a filosofia pedagògica que, partint d'una anàlisi de gènere, fomenti actituds, valors i capacitats que possibilitin un autèntic desenvolupament integral de cada nena i nen, qüestionant així la pròpia estructura de l'actual model educatiu. Aquest treball implica la sensibilitat de la comunitat educativa i també, de forma especial, de la societat en general. Escola, família i agents enculturitzadors/socialitzadors han d'avançar en la construcció d'un sistema coeducatiu que prepari les persones per a la plena corresponsabilitat en l'àmbit públic, en el domèstic i en el personal.

La coeducació proposa un canvi radical d'estructura i per tant, un nou disseny de programes que facilitin, no tan sols l'elecció d'opcions acadèmiques i professionals no estereotipades, sinó que posin els mitjans per a què homes i dones puguin ser persones plenament corresponsables, potenciant en l'alumnat la presa de decisions i el desenvolupament de l'autonomia i la responsabilitat a nivell personal, familiar, social i professional, des de l'autoconeixement i l'autoestima. Això implica també contemplar l'educació de forma integral, des de tots els seus espais de socialització, el sistema reglat i l'educació no formal.

Per altra banda, l'educació de persones adultes i l'educació permanent, han de planificar la seva oferta contemplant els interessos de les dones, les seves experiències i coneixements. També els obstacles implícits i explícits que els impedeixen accedir a les diferents ofertes formatives o prosseguir un determinat itinerari formatiu.

Panoràmica general del capítol

OBJECTIU GENERAL	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. PROMOURE LA COEDUCACIÓ EN L'ÀMBIT MUNICIPAL	1.1 Sensibilitzar i formar a la comunitat escolar (professorat, alumnat i mares/pares) en el principi d'igualtat d'oportunitats. 1.2 Prevenir l'absentisme i el fracàs escolar tenint en compte la perspectiva de gènere. 1.3 Promoure una educació basada en el respecte a l'altre i les relacions no abusives: gènere, interculturalitat, diversitat, solidaritat. 1.4 Fomentar la coeducació i el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en els espais d'educació no formal (educació en el lleure, jocs...). 1.5 Promoure la formació de les persones adultes des d'una perspectiva de gènere.

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en el Àmbit d'Actuació

- ☐ Regidoria promotora del Pla
- ☐ Serveis d'Infantesa i Joventut
- ☐ Regidoria d'Esports
- ☐ Regidoria d'Ensenyament
- ☐ Serveis Socials
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari
- ☐ Servei d'Informació i Atenció a les Dones

OBJECTIU GENERAL: **promoure la coeducació en l'àmbit municipal**

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1. Sensibilitzar i formar a la comunitat escolar (professorat, alumnat, AMPAs i famílies) en el principi d'igualtat d'oportunitats.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Crear una comissió de gènere i coeducació -als diferents centres educatius o amb representants de cadascun- que vetlli per la igualtat d'oportunitats mitjançant accions diverses, facilitant material i recursos de gènere, motivant a fer activitats amb perspectiva de gènere. Per constituir aquesta comissió es podria aprofitar el Pla d'Entorn que s'està elaborant al municipi. Podria haver-hi els següents agents: professorat, alumnat, AMPAs, mediador gità i grup de mediació, altre personal relacionat amb l'àmbit educatiu. Aquesta comissió tindria com a objectiu transversal l'1.1.2 i com a objectius específics, la resta d'objectius que presentem a continuació.

- ♦ Anàlisi de la situació educativa respecte a la igualtat d'oportunitats (coeducació, llenguatge, etc.).
- ♦ Facilitant material i recursos didàctics de gènere (llibres, maletes pedagògiques, vídeos, etc.) per incorporar i/o recolzar la coeducació en la pràctica educativa.
- ♦ Donant a conèixer entre el professorat, AMPAs, mares i pares, educadores i educadors, etc. l'existència de materials i informació per recolzar una educació igualitària des de la diferència.
- ♦ Introduint aspectes coeducatius en projectes ja existents.
- ♦ Recomanant a la comunitat escolar l'ús d'un llenguatge no sexista.
- ♦ Investigant, divulgant i fent sessions d'intercanvi d'experiències coeducatives que s'hagin dut a terme en altres centres de la comarca, de la província, de Catalunya o de l'estat (bones pràctiques).
- ♦ Fent una biblioteca de gènere als centres i/o a la biblioteca municipal per visibilitzar la presència de les dones en aquest àmbit. Si no n'hi ha material exclusiu de gènere es pot fer un estant amb obres de dones, sobre dones o on siguin elles les protagonistes.
- ♦ Continuant el treball conjunt amb l'Equip d'Assessorament Pedagògic tenint en compte les diferències a l'hora de copsar una acció per

part de les noies i dels nois.

- ♦ Creant grups de reflexió de gènere entre l'alumnat, que partint de la seva experiència personal tractin el tema de la igualtat d'oportunitats i les relacions equitatives, a partir de diferents eixos temàtics. Això es podria fer a les tutories, per exemple.

1.1.2. Realitzar accions formatives i de sensibilització sobre gènere, coeducació i igualtat d'oportunitats adreçades al professorat, AMPAs, a les famílies i al personal municipal que treballi en temes d'ensenyament, infància i joventut.

- ♦ Sobre la relació entre el llenguatge (verbal i no verbal) i la construcció de la identitat de les nenes i nens, en especial entre les i els professionals que treballen amb infància (escoles bressol, escola de família, educació infantil).
- ♦ Explicar diferents experiències d'altres municipis sobre el Pati Coeducatiu: influència dels espais de joc en la transmissió d'estereotips de gènere.
- ♦ Com introduir la vivència i perspectiva de les dones en la pràctica educativa per promoure la seva visibilització.

1.1.3. Promoure la participació de les famílies en el foment d'una educació basada en les persones, no el seu sexe.

- ♦ Informant a mares, pares, tutors/es sobre les accions que s'estan duent a terme en els centres educatius mitjançant cartes o cartells de l'escola.
- ♦ Reflexionant amb mares i pares sobre la importància dels contes i pel·lícules en la reproducció d'estereotips.
- ♦ Fomentant la creació de grups de familiars –avis i àvies, pares i mares...- que, de manera rotativa, vagin a cercar la canalla a l'escola i l'acompanyin a les seves cases.
- ♦ Establint relacions entre els centres educatius i les dones del poble, promovent la participació d'aquestes en l'explicació de diferents matèries relacionades amb el seu quefer quotidià i des de la seva pròpia experiència. Per exemple, contant la seva arribada al municipi relacionant-la amb el període històric pel que passava Catalunya en aquell moment; fent tallers de cuina que el professorat pot traduir a fórmules químiques...
- ♦ A 'l'Escola de família' i al 'Casal Infantil', al poliesportiu... promovent l'observació i el coneixement, per part de la família –que també hi assisteix-, de les inquietuds i preferències dels i les més menudes per a potenciar aquests interessos i evitar els estereotips o les tendències de gènere.

1.1.4. Realitzar activitats que fomentin la igualtat d'oportunitats i la coeducació de nens i nenes i jovent en els centres escolars i de lleure de Badia.

- ♦ Fent tallers sobre els beneficis del repartiment del treball domèstic entre dones i homes per promoure el desenvolupament i l'autonomia dels i les adolescents, sensibilitzant contra els estereotips sexistes, etc. (aprofitant les gimcanes d'habilitats domèstiques).
- ♦ Fent un concurs de cartells/còmics/relats per a joves basat en com veuen ells i elles la igualtat d'oportunitats entre dones i homes o incorporant un apartat de coeducació en altres convocatòries ja existents.
- ♦ Impulsant la realització en l'educació secundària d'un crèdit variable sobre gènere i sexisme. A més a més, aquest hauria d'incloure una

perspectiva gitana i de gènere.

- ♦ Incloent progressivament la perspectiva de gènere en els continguts dels crèdits variables i a les activitats que es proposen als centres educatius de Badia. Per exemple:
 - Si hi ha un crèdit de coneixement del medi o d'història de la ciutat, incorporar informació sobre l'aportació de les dones.
 - Fent Tallers de Prevenció de la Violència de Gènere i de Corresponsabilitat en la Contraccepció, sexe segur...
- ♦ Promovent la celebració del Dia de la Dona (8 de Març) i altres dates com el 25 de Novembre (dia contra la violència vers les dones).
- ♦ Fent present a les biblioteques escolars i municipals la coeducació a través d'exposicions, de llibres i contes coeducatius... així com en les activitats que es realitzin en aquests espais.

1.1.5. Incentivar la participació de nenes i nens en les propostes esportives evitant la segregació per raó de sexe.

- ♦ Aproparant als nois aquells esports que practiquen majoritàriament les noies i viceversa.
- ♦ Facilitant l'existència d'equips mixtes escolars.

1.1.6. Recomanar a la comunitat escolar l'ús d'un llenguatge no sexista en els materials que elaborin (cartes als pares i mares, revistes escolars, cartells, etc.) i en la relació amb l'alumnat.

- ♦ Proposar sessions formatives en llenguatge no sexista i coeducació adreçades i adaptades a les necessitats del professorat (utilització del genèric universal, relació entre el llenguatge i la construcció de la identitat de nenes i nens, etc.)

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Serveis d'Infantesa i Joventut.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Centres escolars.
- ☐ Pla d'Entorn.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. Prevenir l'absentisme i el fracàs escolar tenint en compte la perspectiva de gènere.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Recollir i analitzar les dades de fracàs i absentisme escolar del municipi segregant-les per sexe i altres variables socials (tenint en compte tant l'entorn social com el context territorial i familiar) des del Pla Municipal d'Absentisme.

- ♦ Analitzant les **causes** que influeixen en el fracàs escolar i la diferència/similitud d'aquestes entre nois i noies per tenir-les en compte a l'hora d'intervenir. Així mateix, contemplant les diferents situacions i necessitats de la població gitana i no gitana, des d'una perspectiva de gènere, a l'hora de treballar la problemàtica de l'absentisme escolar.

1.2.2. Potenciar accions de prevenció de l'absentisme en els centres educatius.

- ♦ Adaptant els **curricula** a les necessitats concretes de l'alumnat de Badia, i adaptant també els **programes** als que puguin accedir dels diferents departaments de la Generalitat relacionats amb el tema.
- ♦ Programant **xerrades i/o tallers**, conjuntament amb el Servei Municipal d'Ocupació, **de motivació i orientació laboral**, incidint en la importància de l'assistència a classe com a punt de partida i tenint en compte la diferent socialització de noies i nois.
- ♦ Promovent una concepció de gènere tant a la Unitat d'Adaptació Curricular com a la Unitat d'Escolarització Compartida.

1.2.3. Dur a terme accions amb les famílies des de diferents àmbits, sobretot a primària però, també a secundària.

- ♦ Seguint amb els **Congressos de Mares i Pares de Família** i tractant aquesta problemàtica des d'una perspectiva de gènere.
- ♦ Incloent la **reflexió i el debat** sobre aquest punt des de la mirada de gènere, en la **comissió** que tracta el tema d'**educació** dins el Pla de Desenvolupament Comunitari.
- ♦ Aprofitant la figura del **mediador gità** per treballar amb aquest col·lectiu. Caldria a més a més, una **formació en gènere** d'aquesta persona tenint en compte que, entre la població gitana, són les nenes les que més problemes tenen per continuar a l'escola.

1.2.4. Adreçar accions dirigides a l'alumnat absentista des de diferents àmbits (educatius o no).

- ♦ Incloure la figura d'una dona educadora per treballar específicament el tema de les competències socials amb les nenes gitanes (també amb les dones).
- ♦ Aprofitant el treball ja fet de **promoció de nenes gitanes** des del Pla de Promoció de la Comunitat Gitana, continuar treballant en la importància de la formació i el desenvolupament de les competències socials a partir dels seus centres d'interès.
- ♦ Fent **tallers de motivació amb nens i nenes absentistes** -fora d'horari escolar però, d'assistència *recomanada*- per treballar la projecció de futur que fan de si mateixes/os, qüestionant els rols i estereotips de gènere, tant a nivell personal com laboral i

reflexionant sobre com poden arribar-hi.

- ♦ Fomentant la **creació d'esplais alternatius** on es motivi a continuar en els circuits formatius almenys fins finalitzar amb l'educació obligatòria, des d'una òptica crítica de gènere.
- ♦ Contemplant la possibilitat d'introduir **figures de mediació i d'acompanyament** amb visió de gènere. L'acompanyament a l'alumnat absentista en tant que persona adulta de referència que l'orienti i guiï en moments concrets de la seva trajectòria formativa (com, per exemple, en el pas de primària a secundària o d'aquesta al treball). La mediació en tant que recurs que permet a una persona adulta per de pont entre l'escola i la família.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Serveis d'Infantesa i Joventut.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Equip d'Assessorament Pedagògic.
- ☐ Policia.
- ☐ Serveis Socials.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3. Promoure una educació basada en el **respecte a l'altre i les relacions no abusives**: gènere, interculturalitat, diversitat, solidaritat.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.3.1. Des del Pla Local de Joventut, potenciar, a l'àmbit escolar i als espais d'educació no formal, activitats on el diàleg cultural i el respecte a les diferències (sexuals, culturals...) siguin l'objectiu principal.

- ♦ Programant **jornades d'intercanvi d'experiències** sobre la vivència escolar entre població gitana i no gitana tenint en compte la diferent repercussió que té la socialització de gènere per noies i nois d'una i altra comunitat.
- ♦ Motivant a la incorporació d'un **crèdit variable** –en el que ja s'està treballant- sobre cultura, història i tradició gitana als centres de secundària.
- ♦ Fomentant la creació de **grups de reflexió de gènere** entre l'alumnat dels dos centres d'educació secundària. Això es pot fer aprofitant les hores de tutoria o per mitjà del grup de mediació dels IES.
- ♦ Mantenint i expandint als diferents centres educatius i als espais de socialització del jovent, un **programa de mediació** on algunes persones joves puguin fer d'intermediàries entre altres que hagin tingut algun problema. El principi bàsic és que siguin les mateixes persones que estan en conflicte les que s'hagin de posar d'acord per decidir la persona que els farà de medidora.
- ♦ Continuant amb el treball que s'està duent a terme des del Servei de Joventut amb programes com el de **Gènere i Valors**, el projecte **Tolerance Spinning** o activitats com la **gimcana d'habilitats domèstiques**.

1.3.2. Promoure l'accés de nois i noies gitanes a les activitats extraescolars com els esplais, els casals d'estiu, el casal de joves, etc.

- ♦ Aprofitant el treball que s'està fent amb nenes i dones gitanes i l'existència d'una associació de dones i d'un grup de noies al Casal de joves, facilitar l'elaboració de **tallers entre noies i dones gitanes i no gitanes** sobre tradicions i canvis en les seves comunitats d'origen i al poble.
- ♦ Organitzant i/o fomentant la **realització de festes i activitats** relacionades amb la interrelació de les diverses cultures a les escoles, casal infantil, de joves, festa major...etc. Aquestes activitats haurien de tenir en compte la perspectiva de gènere.
- ♦ Facilitant l'accés a **beques**, si és necessari, per tal de permetre la seva participació en aquestes activitats.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Serveis d'Infantesa i Joventut.

- ☐ Regidoria d'Ensenyament.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.4. Fomentar la coeducació i el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en els **espais d'educació no formal** (educació en el lleure, jocs...).

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.4.1. Seguint la línia del treball fet a l'Escola de Família, sensibilitzar la ciutadania i les entitats de Badia sobre la importància del joc en l'adquisició de la identitat personal i la transmissió d'estereotips de gènere.

- ♦ Fent campanyes, exposicions de promoció del joc coeducatiu a les escoles, en les vacances de Nadal...
- ♦ Fent exposicions sobre la utilització no sexista de les joguines comparant i visibilitzant les diferències entre un món resultant d'utilitzar joguines sexistes i un món resultant de joguines coeducatives i no sexistes. També seria interessant visibilitzar com en les botigues de joguines aquestes estan separades des d'una perspectiva sexista jugant amb els colors (blau-rosa), etc.
- ♦ Implicant els diferents agents que estan en contacte amb la canalla.

1.4.2. Motivar al qüestionament, entre el jovent, dels rols i estereotips de gènere que se'ls atorga a la societat.

- ♦ Implicant els centres escolars a tot aquest Pla.
- ♦ Utilitzant la revista del Casal com a canal de comunicació i de trencament d'estereotips.

1.4.3. Facilitar formació i informació sobre coeducació als monitors i monitores d'educació en el lleure.

- ♦ Impulsant la realització d'intercanvis d'experiències en coeducació i educació en valors en general per a les persones que treballen en els espais educatius no formals com esplais, casals d'estiu... a través de la Regidoria de Joventut.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Serveis d'Infantesa i Joventut.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.5. Promoure la formació de les persones adultes des d'una perspectiva de gènere.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.5.1. Promoure l'intercanvi de coneixements entre les dones del municipi per fomentar el seu empoderament.

- ♦ Creant un banc d'intercanvi de sabers (com el banc del temps) a través del qual les dones puguin transmetre els seus coneixements a altres dones i rebre al mateix temps formació per part d'altres dones.

1.5.2. Incloure una programació municipal de formació de persones adultes que inclogui tallers, conferències, cursos... que qüestionin la tradicional estereotipació de dones i homes.

- ♦ Realitzar un taller d'intercanvi de tasques i responsabilitats entre dones i homes en l'àmbit domèstic, per potenciar el repartiment de les tasques domèstiques, des d'una vessant lúdica i divertida (Veure exemples de la Guia de Bones Pràctiques de "Talleres de intercambio de tareas y responsabilidades entre hombres y mujeres en el ámbito doméstico", del "Projecte AUKERA" de l'EMAKUNDE, Instituto Vasco de la Mujer).
- ♦ Fent campanyes, des de l'Ajuntament que trenquin amb els estereotips tradicionals de gènere, ja sigui per mitjà d'exposicions fotogràfiques, cartells, etc.
- ♦ Mantenint la realització de cursos d'internet i noves tecnologies adreçats a dones i orientats a fomentar el trencament de l'aïllament social que molt sovint pateixen les dones que es dediquen exclusivament a les tasques domèstiques.
- ♦ Fent activitats per a la millora de l'autonomia personal, l'autocura i les habilitats socials tant de dones com d'homes, per tal d'afavorir una participació més equilibrada en els àmbits públic i privat.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Serveis Socials.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES

treball i conciliació: per una nova distribució dels temps

El mercat és la categoria analítica central de l'**economia ortodoxa**. Aquesta corrent econòmica, en tant que producte d'una tradició patriarcal liberal, ha pretès establir la visió d'una societat dividida en dues esferes separades, amb escassa relació entre elles i basades en principis antagònics. Per una banda ens trobem l'**esfera productiva**, associada a la **masculinitat**, i directament vinculada amb el mercat. Tradicionalment els estudis econòmics s'han desenvolupat a partir d'aquesta categoria; per altra, està l'**esfera reproductiva** la qual s'organitza al voltant de la llar i on les **dones** tenen un paper central. **Aquesta segona esfera ha estat poques vegades analitzada per l'economia oficial i mai ha segut considerada una preocupació analítica central**, ans el contrari, ha estat considerada quelcom extern al sistema.

Aquesta visió dicotòmica i jeràrquica del món ha estat qüestionada per diverses corrents dins de l'anomenada **economia crítica**. Entre elles, mereix especial atenció el treball realitzat per un nombre creixent d'**economistes feministes**, les quals **no sols critiquen el marc conceptual i simbòlic que encara ara subjau a les anàlisis econòmiques, sinó que també tracten d'oferir nous paradigmes que avancen en la consecució real de la igualtat entre dones i homes**.

Una de les línies crítiques més importants al respecte consisteix en **visibilitzar la importància del treball reproductiu per al sosteniment de la vida humana**. Tal i com afirma Cristina Carrasco, el fet de tenir en compte i centrar l'atenció en "l'esfera reproductiva" ofereix una nova perspectiva sobre l'organització social i tendeix a fer visible una part del procés que habitualment no s'anomena. El treball productiu i el reproductiu no són dos aspectes paral·lels de la realitat, sinó que és del tot necessari mostrar el lligam existent entre ambdós per tal d'acabar amb la visió dicotòmica del món, que legitima i potencia les situacions de desigualtat que afecten a les dones.

Amb aquest nou enfocament es pretén fer emergir la desigualtat de sexe/gènere, fer veure que el treball reproductor no tan sols genera càrregues de treball, sinó que es concep com una activitat privada que la família i les dones, per tradició, encara avui

han d'assumir. Per tant, encara existeix l'anomenada divisió sexual del treball. Aquesta divisió sexual del treball s'expressa en la societat actual en dos fenòmens: la presència/absència de les dones en el món laboral i la doble presència d'aquestes.

La **presència / absència** significa les entrades i sortides de les dones del mercat de treball motivades amb freqüència pel cicle vital (casament, embaràs, criança dels fills i les filles) i les polítiques empresarials que s'activen en circumstàncies determinades (com no contractar dones en edat fèrtil o acomiadar-les quan es troben en estat de gestació).

La **doble presència** afecta a les dones quan treballen fora de la llar i significa que aquestes, malgrat desenvolupar un treball assalariat, segueixen ocupant-se de la major part del treball reproductor (familiar-domèstic) que, en la quotidianitat, es tradueix en fer simultàniament el rol d'assalariada i el rol de mestressa de casa en un mateix espai de temps i jornada. Aquesta situació no s'ha de confondre amb l'anomenada **doble jornada** (complir amb la jornada laboral i després, un cop finalitzada, dedicar-se a les tasques de la llar), sinó que es refereix a què les dones, com a conseqüència d'una escassa repartició del treball familiar, es veuen abocades a estar pendents de la responsabilitat familiar encara que estiguin en el seu lloc de treball remunerat.

Aquests fenòmens tenen una sèrie de **conseqüències**: la sortida del món laboral de forma voluntària/involuntària que pot ser transitòria o de llarga durada, dificultats per a incorporar-se o reincorporar-se al mercat de treball, reducció de les possibilitats de reciclatge professional o de promoció laboral, major presència de dones en els treballs productius que són una extensió dels seus rols socialment establerts i que, per tant, estan menys valorats (treballs productius relacionats amb la cura i l'atenció a les persones...), manca de dones en aquelles professions i càrrecs que requereixen una dedicació molt gran, reducció del temps de lleure i temps per a sí mateixes que repercuteix en el desenvolupament vital i professional de les dones...

Es calcula que les dones treballen unes 30 hores setmanals més que els homes, i que la jornada de treball de les dones que fan treball reproductiu no remunerat a temps complet està entre les 56 i les 80 hores setmanals. Malgrat això, a les Enquestes de la Població Activa, als censos i als padrons, se les classifica com a població inactiva, la qual cosa és una mostra clara de la centralitat del món productiu en l'organització de la vida i de la no valoració social del treball reproductiu no remunerat. Nosaltres continuarem fent servir aquesta terminologia per no crear confusions, però tenint en compte el qüestionament d'aquest concepte d'activitat.

L'enfocament que vincula les esferes productiva i reproductiva (familiar domèstica) ha desmitificat una sèrie de problemàtiques entorn a les dones (donar prioritat a la família, no voler treballar en qualsevol lloc, etc...). De la mateixa forma, ha evidenciat que la societat i el món empresarial, al concebre-les de forma separada, transmeten la idea que el treball reproductor és aliè i intransferible a la societat, ja que pertany a l'àmbit privat.

A la nostra societat sembla que hem superat l'accés diferencial a l'educació, dones i homes ens podem preparar per accedir a la feina remunerada en canvi, l'accés al món del treball està encara lluny de la igualtat d'oportunitats, açò és encara més evident quan observem que els contractes temporals es realitzen en major mida a dones, en la dificultat de les dones majors de 40 anys i els col·lectius de dones immigrades a trobar una feina i en la segregació vertical. Entre la població en situació d'atur de **Badia** podem afirmar que en la majoria de franges d'edat **l'atur afecta en major mesura entre la població femenina**, en especial entre el grup de dones d'entre 30-34 anys (on s'arriba al 65%). Podem explicar aquestes dades reflexionant sobre la incidència que té el cicle vital i la situació familiar en l'accés al treball remunerat, així com el nivell de formació de les dones del municipi¹.

L'interès de les dones pels espais professionals no s'ha traduït en un acostament dels homes a les tasques familiars i domèstiques. **A Badia, de la població que es dedica a aquestes tasques sols un 1,2% són homes i un 98,8% dones**². Aquestes són tasques no reconegudes i les persones que les desenvolupen són considerades com a població no activa; les diferències són evidents i inviten a la reflexió.

Tot i això, hi ha moltes dones que reivindiquen la voluntat de desenvolupar-se en el món laboral i familiar en **corresponsabilitat** amb els seus companys i en igualtat d'oportunitats. Situació que evidencia la necessitat d'un compromís per part de tothom (ciutadania, serveis i administracions públiques, teixit empresarial i comercial) per facilitar una nova distribució dels temps on les responsabilitats estiguin més repartides.

Aquesta nova distribució està molt lligada al concepte de **conciliació**, paraula derivada del llatí *conciliare*, que significa posar d'acord els qui estaven oposats entre si.³ Es refereix a la possibilitat de compatibilitzar els àmbits (personal, comunitari, familiar i productiu) de la vida de qualsevol persona que la tradicional divisió sexual del món ha negat tant a homes com a dones.

En definitiva, des de la perspectiva de gènere s'ha plantejat la necessitat que les dones estiguin presents en tots els àmbits, per així contribuir activament a l'assoliment d'una societat igualitària i consolidar el seu paper com a ciutadanes. És, per això, important recolzar i potenciar la conciliació i la corresponsabilitat per facilitar l'accés de totes i tots a les activitats productives,

¹ Diagnosi de gènere i igualtat d'oportunitats de Badia del Vallés, 2004.

² Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Dades de Badia del Vallés, Any 2001

³ Definició extreta de 'Compartir la feina dintre i fora de la llar'. Programa Municipal per a la Dona. Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat. Febrer del 2003

associatives, de lleure i culturals amb una vida familiar i domèstica viscuda com una part fonamental pel manteniment de la vida i no com una càrrega.

Panoràmica general del capítol

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL PRODUCTIU.	1.1 Ampliar el coneixement de la situació social de la població en el mercat de treball i fer visibles les desigualtats de gènere en aquest àmbit. 1.2 Desenvolupar una política municipal d'ocupació que s'adeqüi a les condicions, situacions i necessitats de dones i homes de diferents edats, orígens, formacions i condicions socials. 1.3 Promoure una formació ocupacional en el territori que s'adeqüi a les necessitats de dones i homes de diferents edats i condicions i a l'oferta d'ocupació de la zona. 1.4 Fomentar progressivament l'accés de les dones al treball remunerat no submergit, de qualitat i eliminant les barreres que existeixen per accedir a determinats oficis i categories professionals.
2. REDUIR LES DESIGUALTATS DE GÈNERE EN EL TREBALL FAMILIAR-DOMÈSTIC.	2.1 Promoure el reconeixement i la valoració social del treball familiar-domèstic. 2.2 Incentivar la corresponsabilitat entre dones i homes en l'àmbit domèstic.

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en l'Àmbit d'Actuació

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Promoció Econòmica.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Servei d'Informació i Atenció a les Dones.
- ☐ Serveis d'Infantesa i Joventut.

OBJECTIU GENERAL 1: reduir les desigualtats de gènere en el treball productiu.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1 ampliar el **coneixement de la situació social de la població en el mercat de treball** per fer visibles les desigualtats de gènere en aquest àmbit.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Promoure l'actualització, l'ampliació i la relectura de les fonts estadístiques que es produeixen a nivell comarcal (Pacte Territorial de Promoció Econòmica i Ocupació del Vallès Occidental, Oficina de Treball de la Generalitat -OTG-, empreses d'ocupació...) per assolir un millor coneixement de la realitat socioeconòmica diferencial de dones i homes.

- ♦ Introduint la **variable sexe**, entre d'altres, en totes les estadístiques.
- ♦ Introduint la valoració del treball familiar-domèstic.

1.1.2. Tenir en compte l'impacte diferencial entre dones i homes, en l'accés i manteniment en el món laboral per visibilitzar la situació en totes les estadístiques i informes realitzats pel Servei Municipal d'Ocupació (SMO).

- ♦ Segregant les dades de tots els documents i estadístiques per edat i sexe.
- ♦ Tenint en compte aquells col·lectius que són més vulnerables a patir situacions d'atur i aquells als quals la falta d'accés a un treball remunerat pot provocar situacions d'exclusió social (famílies monomarentals/monoparentals, jovent, persones soles, vídues i aturades de llarga durada, població amb formacions sense qualificació professional, etc.).
- ♦ Creant un apartat dedicat a la **conciliació de les tasques laborals i familiars** i la relació amb l'accés i manteniment de les dones en el món laboral.

1.1.3. Crear espais de relació entre l'Ajuntament (SMO), el teixit empresarial, comercial i sindical, l'OTG... de la zona, per tal de conèixer les necessitats d'ocupació o la situació diferencial de dones i homes en el mercat de treball.

- ♦ Examinant des d'una perspectiva de gènere, les fonts estadístiques disponibles per assolir un millor coneixement de la realitat socioeconòmica diferencial de dones i homes de la zona.

1.1.4. Difondre entre la ciutadania i els agents econòmics i socials del municipi el coneixement sobre la situació i les necessitats de les dones de Badia en relació al treball. Es poden tenir en compte els següents aspectes:

- ♦ La participació i la situació de les dones en el mercat laboral, condicions laborals, atur, etc. diferenciant la situació de les dones gitanes, mares soles, dones grans, immigrades...
- ♦ Les dones en l'economia submergida.
- ♦ La importància de la conciliació de la vida familiar i privada amb la feina.
- ♦ Les diferències entre dones i homes en el món laboral (sous, tipologia de contracte, tipus de jornades...etc.).

1.1.5. Dur a terme processos participatius o altres iniciatives per tal de conèixer les necessitats de les dones del municipi en relació al treball remunerat (dones aturades, treballadores, empresàries, mestresses de casa...) i visibilitzar-les.

- ♦ Realitzant **activitats consultives** (enquestes, fòrums de debat...) entre el col·lectiu femení, integrant i garantint la presència de la majoria de les dones del poble. Seria interessant difondre les recomanacions o propostes sorgides d'aquestes activitats a través de diferents canals municipals.
- ♦ Realitzant **enquestes d'Usos del Temps i/o de Població Activa alternatives**, que copsin l'activitat de les persones en totes les seves dimensions i que parteixi de la llar com a marc de significació i anàlisi⁴.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Participació Ciutadana.
- ☐ Promoció Econòmica.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.

⁴ Sobre aquesta qüestió s'han fet experiències a Barcelona i altres localitats. Es pot trobar informació a l'estudi *Temps, treball i ocupació. Desigualtats de gènere a la ciutat de Barcelona* a la següent web: http://www.bcn.es/dones/root/observatori_cat.html

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2 Desenvolupar una **política municipal de promoció econòmica i d'ocupació que s'adeqüi a les condicions, situacions i necessitats de dones i homes** de diferents edats, orígens, formacions i condicions socials.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Impulsar el Servei Municipal d'Ocupació com a espai de referència en qüestions d'ocupació i conciliació del municipi.

- ♦ Donant a conèixer a la població, en especial a la gent jove i a les dones, els serveis que s'ofereixen en qüestions laborals (Borsa de Treball, Programes específics -Xaloc, Equal o Vols Futur-, Club de Feina...etc.).
- ♦ Informant sobre els recursos i ajudes existents al municipi, la comarca o la província per a la creació d'empreses i l'autoocupació.
- ♦ Orientant a les persones que ja en estan ocupades, però que necessiten orientació, sobre temes laborals (conciliació, baixa maternitat/paternitat, assetjament sexual a la feina... etc.).
- ♦ Oferint un servei de canguratge o un espai de ludoteca que funcione durant els horaris de cursets, etc.
- ♦ Fomentant la inclusió d'una sessió monogràfica sobre conciliació com a mòdul obligatori en qualsevol tipus de formació feta des del SMO.

1.2.2. Promoure la realització d'activitats de formació i sensibilització adreçades al personal del Serveis Municipal d'Ocupació sobre gènere, igualtat d'oportunitats i mercat de treball.

- ♦ Sensibilitzant sobre els factors diferencials que incideixen en l'accés de dones i homes a l'ocupació i sobre la necessitat de tenir-los en compte en la concepció i prestació dels serveis.
- ♦ Donant eines i recursos sobre com incorporar la perspectiva de gènere en tot el procés d'acompanyament a la inserció laboral.
- ♦ Facilitant la participació en activitats d'intercanvi d'experiències en gènere i igualtat d'oportunitats amb professionals i/o organismes relacionats amb l'ocupació. Es poden fer intercanvis de bones pràctiques en informació i orientació professional no sexista, entre d'altres.

1.2.3. Establir canals de comunicació i coordinació amb els agents econòmics del municipi i de la comarca (sindicats, organitzacions empresarials, organitzacions de comerciants, OTG), el Consell Comarcal, els Serveis Socials municipals, l'àrea de Joventut, entitats i grups del territori, etc., per dissenyar i implementar una Política d'Ocupació amb perspectiva de gènere a Badia i així aconseguir una major eficàcia de la inserció laboral.

- ♦ Creant una *Taula d'Ocupació* on participen els agents econòmics del municipi i/o de la comarca, representants municipals del SMO, Joventut, Serveis Socials, entitats i grups del municipi, etc. i que sigui l'encarregada de proposar, dissenyar, implementar i avaluar la Política d'Ocupació des d'una perspectiva de gènere a Badia.
- ♦ Establint contactes amb entitats o persones professionals expertes en gènere i treball productiu.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Promoció Econòmica.
- ☐ Participació Ciutadana.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3 Promoure una **formació ocupacional** en el territori que s'adeqüi a les necessitats de dones i homes de diferents edats i condicions i a l'oferta d'ocupació de la zona.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.3.1. Analitzar la participació de les dones de Badia en els cursos de formació ocupacional i realitzar el seguiment dels resultats obtinguts per aquestes dones en termes d'inserció laboral per tal d'avaluar la seua efectivitat.

1.3.2. Crear espais de relació i coordinació amb el sector empresarial, comercial i els centres de formació ocupacional comarcals per tal de detectar espais de treball i establir compromisos que ajustin la formació ocupacional de la zona a l'oferta i la demanda reals.

- ♦ En les cessions que es facin a empreses privades, negociant que un percentatge de les persones que treballaran amb elles siguen dones aturades del municipi.
- ♦ Promovent el curriculum per competències per tal que les dones que treballen a la llar puguin accedir al món laboral en empreses prèviament conscienciades⁵.

1.3.3. Impulsar la realització de cursos de formació ocupacional i de capacitació laboral que s'adaptin a les sortides laborals reals que ofereix l'entorn i que siguin equilibrats en relació a la participació de dones i homes, procurant trencar amb els biaixos de gènere.

- ♦ Prioritzant l'accés de col·lectius de persones aturades de llarga durada, persones amb feines sense qualificació...etc.
- ♦ Garantint la difusió d'aquests cursos entre les dones utilitzant un llenguatge no sexista.
- ♦ Buscant la forma de concedir beques per a la formació d'aquelles persones en situació més precària (llars monomarentals/monoparentals i els col·lectius abans esmentats).

⁵ Sobre aquest tema n'hi ha experiències d'empreses que contracten mestresses de casa per coordinar grups de treball, etc. Per altra banda, per facilitar l'accés de dones amb aquest perfil al món laboral, s'està promovent el que s'anomena *curriculum per competències*, que té en compte un perfil més aviat pràctic i quotidià, on la formació resta en un segon pla. Per més informació es pot consultar la pàgina web www.surt.org

- ♦ Garantint l'accessibilitat adequant els horaris, establint servei de canguratge si escau, etc.

1.3.4. Incrementant la presència de dones en aquelles formacions on estiguin subrepresentades, i dels homes als sectors feminitzats, sempre que tinguin veritables possibilitats d'inserció.

- ♦ Ampliant les especialitzats de l'Escola Taller per joves menors de 25 anys per a facilitar l'accés de les noies.
- ♦ Impulsant un "Casa d'Oficis" on poder incloure una formació més atractiva per les noies, que a més tindrien l'incentiu d'un sou mínim.
- ♦ Buscant Programes de Garantia Social o UECs que responguin a les inquietuds reals de les noies.

1.3.5. Promoure la participació dels col·lectius en risc o situació d'exclusió social, i especialment de les dones en aquesta situació, en les accions de formació ocupacional i, si escau, fer accions específiques per aquests col·lectius de dones, donat que les seves possibilitats d'inserció laboral són molt més reduïdes.

- ♦ Fent accions prèvies a la formació ocupacional específica per a què es conegui la realitat laboral a abordar.
- ♦ Realitzant activitats de formació ocupacional per a dones en àmbits relacionats amb els rols en els que han estat socialitzades amb qualitat de treball i possibilitat de demanda (Serveis Domiciliaris, d'atenció i de cura a les persones).
- ♦ Fent formació ocupacional específica per a dones majors de 45 anys, gitanes, immigrades, per a persones amb discapacitats físiques o psíquiques, etc.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Promoció Econòmica.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei de Joventut.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.4 fomentar progressivament l'**accés de les dones al treball remunerat no submergit**, de qualitat i eliminant les barreres que existeixen per accedir a determinats oficis i categories professionals.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.4.1. Facilitar la incorporació al món laboral de dones amb especials dificultats (sense experiència laboral i/o sense formació, mares amb càrregues familiars... etc.), en ocupacions relacionades amb els rols en què han estat socialitzades però, amb qualitat de treball i demanda.

- ♦ Potenciant l'ocupació de dones en àmbits com els dels Serveis Domiciliaris.

1.4.2. Establir acords amb les empreses de la zona per fomentar la contractació de dones i, especialment, totes aquelles amb més dificultats d'inserció laboral (dones amb qualificacions baixes, amb criatures petites, dones gitanes i immigrades, etc.).

1.4.3. Promoure l'autoocupació de les dones de Badia, assessorant i formant aquelles que tinguin iniciatives empresarials per regularitzar el treball submergit en el qual elles tenen una gran presència.

- ♦ Promovent un servei d'assessorament per a la creació d'autoempreses i/o cooperatives (per exemple: per crear xarxes entre les dones que treballen submergidament a l'àmbit de la neteja per fomentar iniciatives empresarials promogudes per elles).

1.4.4. Crear i/o impulsar la creació de grups d'ajuda mútua per a dones ocupades i desocupades per tal de fomentar el suport mutu entre dones que cerquen feina i dones que ja la tenen.

- ♦ Impulsant la creació d'empreses o cooperatives que ofereixin servei de transport (per a persones grans, persones amb mobilitat reduïda...).
- ♦ Duent a terme un projecte de Borsa de Cangurs que té com a objectiu possibilitar una ocupació a dones sense qualificació laboral.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Promoció Econòmica.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.

OBJECTIU GENERAL 2: reduir les desigualtats de gènere dins el treball familiar-domèstic

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.1 promoure el **reconeixement i la valoració social del treball familiar-domèstic**.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.1.1. Informar i sensibilitzar la població de Badia i el teixit empresarial sobre el valor econòmic i social del treball familiar-domèstic, com a eina indispensable per al manteniment de la vida.

- ♦ A través de campanyes informatives i de sensibilització (per exemple, donant dades del que suposa econòmicament que aquest treball no sigui remunerat).
- ♦ Introduint aquests conceptes en les activitats de formació ocupacional i totes les relacionades amb el món laboral.
- ♦ Revisant el concepte de població no activa⁶.
- ♦ Inclouent el treball domèstic en els estudis sobre ocupació, usos del temps, salut, etc. que es realitzin al municipi.

2.1.2. Promoure que l'experiència en treball familiar-domèstic sigui reconeguda o almenys valorada en l'accés a l'ocupació, en especial en el cas de les dones adultes que han dedicat part de la seva vida a aquestes tasques i busquen feina.

- ♦ Sensibilitzant a les empreses que ofereixen feina remunerada en el sector de serveis a les persones per a què valorin l'experiència en tasques domèstiques en la selecció del personal⁷.
- ♦ Incloure en els programes i/o cursos del SMO un apartat sobre la conciliació de la vida familiar i laboral i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

⁶ Cal visibilitzar i donar valor al treball familiar i domèstic ja que aquest s'inclou entre la població no activa dins la categoria de "Feines a la llar".

⁷ Mirar acció 1.3.2. d'aquest mateix pla.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Servei de Joventut.

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.2 incentivar la **corresponsabilitat entre dones i homes** en l'àmbit domèstic.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.2.1. Conèixer, analitzar i fer visible el grau de corresponsabilitat de les dones i els homes de Badia en les tasques familiar-domèstiques.

- ♦ A través de la realització d'enquestes sobre els usos del temps a dones i a homes.
- ♦ A través dels diferents canals ja existents que posen en contacte les dones i homes del poble amb diferents professionals municipals (Escola Familiar, Escola Persones Adultes, SIAD, CAP, centres educatius...).

2.2.2. Adequar els serveis dirigits a l'atenció de les persones a les seves necessitats reals, per facilitar la corresponsabilitat.

- ♦ Fomentant la creació de serveis de guarderia a diferents espais públics quan calgui (SMO, biblioteca, auditori, durant jornades o conferències...).
- ♦ Adaptant els horaris dels serveis al públic usuari.

2.2.3. Realitzar activitats de formació i/o sensibilització per a tota la població del municipi sobre la necessitat i la importància de la corresponsabilitat de dones i homes, grans i joves, en les tasques i responsabilitats domèstiques, visibilitzant els beneficis que això suposa.

- ♦ Realitzant alguna celebració on totes les persones que es dediquen a aquestes tasques facin festa ("Dia del Treball a Casa") i s'escrigui un manifest amb les seves demandes, visions i propostes.
- ♦ Fent activitats per a joves, activitats lúdiques d'intercanvi de rols per als infants, on es treballin els rols de gènere per avançar en l'establiment de models familiars alternatius, més equitatius i democràtics.
- ♦ Fent tallers d'intercanvi de tasques i responsabilitats domèstiques entre dones i homes en l'àmbit domèstic⁸.

⁸ Proyecto AUKERA 'Talleres de intercambio de tareas y responsabilidades entre hombres y mujeres en el ámbito doméstico. Guía de Buenas Prácticas'. País Basc.

2.2.4. Realitzar accions dirigides a homes i joves per fomentar la seva incorporació al treball familiar-domèstic, orientades a l'adquisició i desenvolupament d'actituds, hàbits i destreses necessàries per realitzar i responsabilitzar-se de tasques domèstiques. Aquestes accions poden dirigir-se a col·lectius específics d'homes com: pares o futurs pares, jubilats, aturats, homes d'entitats, etc.

- ♦ Tallers d'habilitats domèstiques per a homes i dones, que es poden incloure en l'oferta formativa del municipi o en el marc d'esdeveniments del municipi.
- ♦ Campanyes de corresponsabilitat promogudes per l'Ajuntament.
- ♦ Tallers per fomentar l'autonomia dels homes grans dependents, programes d'autonomia domèstica per a homes.

2.2.5. Realitzar accions adreçades a dones per fomentar la seva incorporació al treball domèstic *masculinitzat*: lampisteria, carpinteria, electricitat, entre d'altres.

2.2.6. Proposar accions específiques per a aquelles persones/famílies amb persones dependents al seu càrrec per a implicar a tots i totes les membres en la cura i manteniment de la llar.

- ♦ Mantenint el treball que s'està duent a terme amb famílies monomarentals del municipi.
- ♦ Creant un grup de famílies usuàries dels serveis sociocomunitaris per a sensibilitzar a tots i totes les membres de la família sobre la necessitat de què s'impliquin en les tasques domèstiques i evitar que sigui la dona l'única responsable d'aquesta situació.
- ♦ Fomentant la creació de grups de recolzament entre dones cuidadores, des del CAP, l'Espai Familiar...

2.2.7. Conèixer, difondre i promoure experiències que s'hagin dut a terme en altres municipis o autonomies en relació a la corresponsabilitat.

- ♦ Promovent la creació de xarxes ciutadanes de criança/responsabilitat compartida (per anar a buscar la canalla a l'escola, per tindre'n cura d'ella en moments puntuals...).

2.2.8. Incorporar missatges o imatges que promoguin la corresponsabilitat en totes les activitats formatives, informatives i de sensibilització que es realitzin des de l'Ajuntament.

- ♦ Incorporant imatges i/o missatges que afavoreixin la corresponsabilitat entre dones i homes en els materials que s'editin sobre, per exemple, recollida selectiva de residus, donat que és una tasca que es desenvolupa en l'espai domèstic.
- ♦ Editant material propi de sensibilització i/o utilitzant material ja existent editat per altres administracions i/o entitats.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Participació ciutadana.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Serveis Socials.

USOS DEL TEMPS

per una nova organització dels temps

L'activitat productiva i reproductiva no són activitats paral·leles, estan vinculades, es condicionen mútuament i tenen molta relació amb la disponibilitat de gaudir d'un temps personal i d'acció comunitària.

És evident que les dones treballen, la diferència clau la trobem en la possibilitat de disposar d'un sou i una regularització dels horaris, temps de descans, de vacances i del reconeixement de la pràctica professional o en la realització de les tasques que es desenvolupen per mantenir la llar i la família, que no tenen cap regularització i es defineixen per un baix valor social i un protagonisme bàsicament femení.

En paraules de Cristina Carrasco¹: “ Encara que el sistema en termes monetaris-econòmics no podria subsistir només amb el treball mercantil, molt més important és un altre aspecte, aquell que pràcticament el defineix, aquell que determina el seu objectiu bàsic: el ser responsable de la cura de la vida humana. La qual cosa implica no només la subsistència biològica, sinó el benestar, la qualitat de vida, els afectes, les relacions, etc., tot allò que ens fa persones.”

A la nostra societat sembla que hem superat l'accés diferencial a l'educació, dones i homes ens podem preparar per accedir a la feina remunerada, però les diferències entre unes i altres en l'àmbit laboral són encara molt evidents: a Badia, els sectors de major atur, per edats són les dones d'entre 25 i 29 anys, que representen un 18.7%, i d'entre 30 i 34 anys, que representen un 16.9%. Entre els grups d'edat d'homes aturats, els de major nombre són els que tenen entre 20 i 24 anys, que sumen un 13.5% i els que tenen entre 25 i 29 anys, que suposen el 14.7% de la població aturada². Així, podem explicar aquestes dades reflexionant sobre la incidència que té el cicle vital i la situació familiar en l'accés al treball remunerat³.

¹ Cristina Carrasco és professora de Teoria Econòmica de la Universitat de Barcelona. Extret de la seva conferència *"Tiempo de trabajo, tiempo de vida: reorganización o conciliación?"*, 30 de gener de 2004.

² Dades extretes de l'Auditoria de Gènere i Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes a Badia del Vallès. Espais per a la Igualtat en conveni amb la Diputació de Barcelona, 2004.

³ Diagnosi de gènere i igualtat d'oportunitats de Badia del Vallès. Juny del 2004.

L'accés al món del treball està, avui en dia, lluny de la igualtat d'oportunitats i és encara més evident quan els contractes temporals es realitzen en major mida a dones, en la dificultat de les dones majors de 40 anys i els col·lectius de dones immigrades a trobar una feina, i en la segregació vertical (escassa presència de dones en càrrecs de responsabilitat i direcció).

A més a més, aquest interès de les dones pels espais professionals no s'ha traduït en un apropament dels homes a les tasques familiars i domèstiques, per exemple, de la població no activa que es dedica a aquestes tasques el 3,11% són homes i el 96,89% són dones⁴. Són tasques no reconegudes i que les persones que les desenvolupen són considerades com a població no activa. Les diferències són evidents.

La divisió sexual del treball s'expressa, entre d'altres coses, en la linealitat de la vida masculina. És a dir, el cicle vital dels homes majoritàriament es configura de manera lineal i successiva (és diacrònic): un temps per a treballar, un temps per l'oci o altres activitats, un temps per a la família... etc. En el cas de les dones observem que la sincronia protagonitza les seves vides, ja sigui per l'efecte del que es coneix com a *dobla presència* (responsabilitzar-se de la vida professional i familiar- domèstica) com la presència/absència, entrades i sortides del mercat laboral que estan molt relacionades amb el cicle vital (maternitat, cura de persones dependents... etc.) i que dificulten una carrera professional estable ja que es troba condicionada per les necessitats familiars.

Tot i això, hi ha moltes dones que reivindiquen la voluntat de desenvolupar-se en el món laboral i familiar en *corresponsabilitat* amb els seus companys i en igualtat d'oportunitats. Situació que evidencia la necessitat d'un compromís per part de tots i totes (ciutadania, serveis i administracions públiques, teixit empresarial i comercial) per facilitar una nova distribució dels temps on les responsabilitats estiguin més repartides.

Aquesta nova distribució està molt lligada al concepte de conciliació, paraula derivada del llatí *conciliare*, que significa posar d'acord els qui estaven oposats entre si.⁵ Es refereix a la possibilitat de compatibilitzar els àmbits (personal, comunitari, familiar i productiu) de la vida de qualsevol persona i que la tradicional divisió sexual del món ha negat tant a homes com a dones.

El món productiu ha esdevingut el centre de l'organització de les vides de les persones. Els horaris i temps de descans giren al voltant de la feina reconeguda però també existeixen altres activitats necessàries per a complementar el desenvolupament social de la ciutadania i de la comunitat. Aquestes activitats no són, només, els espais de divertiment, són també espais de cultura, d'intercanvi, de participació i de canvi.

La participació comunitària de les dones, tot i que va en augment, es manté, avui dia, amb algunes desigualtats de gènere ja sigui per la dificultat de conciliar les responsabilitats familiars, professionals i comunitàries (parlaríem d'una triple jornada), per la falta de

⁴ Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Dades de Badia del Vallès, Any 2001.

⁵ Definició extreta de 'Compartir la feina dintre i fora de la llar'. Programa Municipal per a la Dona. Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat. Febrer del 2003.

recolzament que troben moltes dones davant les tasques comunitàries que realitzen (es veuen com una extensió de les seves responsabilitats – participació en AMPAS, Grups d'Ajuda...etc.-), per la poca participació femenina en els òrgans de decisió de les entitats i per la dificultat de mantenir la seva participació en relació als cicles vitals (hi ha una major participació femenina en edats joves, noies solteres, i en dones grans, amb fills/filles grans).

D'altra banda, el protagonisme de les dones en aquests espais com a creadores, artistes, esportistes... etc. és molt reduïda. Sovint, les propostes per a les dones i amb protagonisme femení venen donades per dies com el 8 de març (Dia de la Dona) o el 25 de novembre (Dia contra la Violència vers les Dones), diades importants a celebrar i a donar a conèixer que concentren un gran número d'activitats amb perspectiva de gènere però en un espai de temps concret. Així, és important apropar les aportacions i mirades de les dones a la ciutadania, homes i dones de diverses edats, situacions i orígens, i integrar-les en la programació cultural, de lleure i esportiva municipal assolint una presència, protagonisme i participació en funció dels interessos personals i comunitaris i no en funció del sexe.

En definitiva, des de la perspectiva de gènere s'ha plantejat la necessitat que les dones estiguin presents en tots els àmbits, per així contribuir activament a l'assoliment d'una societat igualitària i consolidar el seu paper com a ciutadanes. És, per això, important recolzar i potenciar la conciliació i la corresponsabilitat per facilitar l'accés de totes i tots a les activitats productives, associatives, de lleure i culturals amb una vida familiar i domèstica viscuda com una part fonamental pel manteniment de la vida i no com una càrrega.

Panoràmica General

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. PROMOURE EL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I COMUNITARI DE LA POBLACIÓ DE BADIA.	1.1. INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LA PLANIFICACIÓ CULTURAL, ESPORTIVA I DE LLEURE. 1.2. POTENCIAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN LA VIDA ASSOCIATIVA DE BADIA.
2. PROMOURE LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONAL, FAMILIAR I PROFESSIONAL.	2.1. PROMOURE LA CORRESPONSABILITAT I LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA EN LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS. 2.2. POTENCIAR EL DESENVOLUPAMENT I ADEQUACIÓ DELS SERVEIS SOCIOCOMUNITARIS DIRIGITS A FACILITAR LA CONCILIACIÓ DELS TEMPS PERSONAL, FAMILIAR I PROFESSIONAL DE DONES I HOMES.

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en l'Àmbit d'Actuació

❑ Regidoria promotora del Pla. ❑ Regidoria d'Ensenyament. ❑ Serveis Socials. ❑ Regidoria d'Esports. ❑ Servei de Joventut.	❑ Escola de Família. ❑ Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana. ❑ Entitats municipals. ❑ Associació de Veïnat. ❑ Pla Desenvolupament Comunitari.
---	--

OBJECTIU GENERAL 1: promoure el desenvolupament personal i comunitari de la població de badia.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1. Introduir la perspectiva de gènere en la planificació cultural, esportiva i de lleure.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Intensificar el treball conjunt entre l'àrea d'Igualtat i l'àrea de Cultura i Participació Ciutadana per treballar la vessant cultural del gènere i la igualtat d'oportunitats.

- ♦ Analitzant les propostes que es presenten a la ciutadania i quina presència de dones i homes hi ha tant en la creació com en el protagonisme (activitats del Centre Cívic, de l'Auditori, del Casal Jove, de les festes majors, etc.).
- ♦ Establint indicadors bàsics per poder analitzar l'impacte diferencial que té en dones i homes de diferents ètnies i edats, la programació cultural, de lleure i esports.

1.1.2. Establir processos que facilitin el coneixement dels interessos, demandes i necessitats de la ciutadania vers les propostes culturals, esportives i de lleure, tenint en compte que tradicionalment les dones no han estat visibilitzades .

- ♦ Iniciant mecanismes participatius per a què la ciutadania doni la seva opinió sobre les activitats que es programen i les seves necessitats i/o propostes. Es pot realitzar mitjançant la participació de les associacions del municipi.
- ♦ Observant i avaluant les tendències de consum, ús dels espais, horaris amb major presència –segregada- (jove, gent gran, població gitana, immigrada... i en especial, les dones de cada grup), activitats on hi ha major participació... etc.

1.1.3. Impulsar una programació cultural amb perspectiva de gènere.

- ♦ Amb activitats que tinguin una presència equilibrada de dones i homes tant pel que fa a la seva creació com en protagonistes en les diverses temàtiques (solistes dones o grups de música femenins, pintores i fotògrafes en les exposicions, actrius de teatre en les obres programades, etc.).
- ♦ Oferint un servei de canguratge en aquelles activitats que es consideri necessari (depenent de la franja d'edat, l'equipament, horari), per a facilitar la participació d'aquelles persones que tenen infants al seu càrrec (es pot demandar prèvia confirmació).
- ♦ Fent de la biblioteca municipal un espai de referència pel que fa a activitats i recursos relacionats amb el gènere i la igualtat

d'oportunitats.

- ♦ Proposant xerrades de temes que interessin especialment a dones (xerrades sobre menopausa, sobre cura de sí, feminitat i ciutadania... etc.) i/o homes (xerrades sobre conciliació i corresponsabilitat, sobre la relació paterno-filial, etc.).
- ♦ Realitzant activitats d'intercanvi entre dones autòctones, gitanes i immigrades per a promoure la seva relació⁶, etc. Espais de relació, d'intercanvi i de coneixement entre dones diverses.
- ♦ Ampliant l'oferta d'activitats que contribueixen a elevar l'empoderament, la qualitat de vida i la creativitat de les dones de diferents col·lectius (dones de diferents edats, nivell cultural i orígens).
- ♦ Dissenyar activitats lúdiques que promoguin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, el respecte a la diversitat i a la convivència.
- ♦ Visibilitzant i promovent el coneixement de les creacions i aportacions de les dones en els àmbits social, cultural i esportiu (equip femení de waterpolo,...).
- ♦ Posant noms de dones o d'esdeveniments relacionats amb la igualtat d'oportunitats als nous carrers, places, equipaments, premis, concursos... de la ciutat.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Regidoria d'Esports.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Cultura i Participació Ciutadana.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Entitats municipals.

⁶ Pel que fa a les formes de relació entre dones, seria interessant conèixer diversos conceptes: L'**affidamento** significa reconèixer en altra dona característiques pròpies –donar autoritat-, respectant la diferència, per fer nàixer entre iguals un acte de confiança i voluntat que permeti compartir els somnis i projectes propis amb el recolzament de l'altra i qüestionant l'ordre patriarcal establert. Aquesta és una acció política de lluita que duu a reconèixer-se en capacitats i limitacions més enllà d'allò relacionat amb els rols/estereotips tradicionals de feminitat. Erika Cervantes. *El concepto de Affidamento*, definició extreta de la pàgina web www.lamorada.cl . La **sororitat** implica transformar la identitat de gènere en vincles i aliances per a ésser, i assumir el “nosaltres” (dones) per a millorar la nostra existència com a gènere, la de les nostres comunitats i el món. Extret de la ponència de Marcela Lagarde y los Rios “El feminisme i la mirada entre les dones”. Abril del 2003.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. Potenciar la **participació de les dones** en la vida associativa de badia.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Conèixer el grau real de participació de dones i homes en les associacions del municipi, tenint en compte les seves edats i orígens.

- ♦ Sol·licitant a les associacions i entitats que rebin subvencions municipals que en les seves memòries d'activitats facin constar la participació segregada per sexes i edats.

1.2.2. Animar la població de totes les edats i orígens a participar en les associacions i activitats del municipi.

- ♦ Promovent la **participació de la població immigrant i gitana** en les entitats del municipi.
- ♦ **Fomentant i recolzant el jovent per associar-se i/o organitzar-se** tenint en compte la presència de noies joves.

1.2.3. Promoure que les associacions del municipi incorporen la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats en el seu treball.

- ♦ Sensibilitzant a aquelles associacions on hi ha major participació masculina, sobre la importància de la participació de dones en els equips directius i de conèixer la realitat de les participants per adaptar l'estructura de l'entitat a les necessitats de totes i tots.
- ♦ Mantenint accions positives al servei d'esports per a què els equips formats per dones puntuen més a l'hora de rebre subvencions, per exemple, o fent algun tipus de les jornades que relacionen "Esport i Gènere".
- ♦ Promocionant l'esport escolar en equips mixtes als col·legis municipals.
- ♦ Promovent la creació d'una vocalia de dones en l'AAVV, ja que els òrgans de decisió estan protagonitzats majoritàriament per homes.

1.2.4. Facilitar espais de comunicació i intercanvi entre les associacions del municipi i la comarca per a promoure els projectes compartits i el treball transversal i coordinat.

- ♦ Motivar la relació entre l'associació de Dones per la Igualtat de Badia amb la coordinadora de dones del Vallès Occidental i/o amb altres grups de dones de la comarca.
- ♦ Oferir espais i recursos per a la implementació de projectes en el municipi que millorin la qualitat de vida de la població i que comptin amb la participació de diverses entitats i/o grups de Badia.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria promotora del Pla.
- ☐ Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana.
- ☐ Regidoria d'Esports.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei de Joventut.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Entitats municipals.

OBJECTIU GENERAL 2: promoure la conciliació dels temps personal, familiar i professional.

OBJECTIU ESPECÍFIC:

2.1. Promoure la **corresponsabilitat** i la **participació** de la ciutadania i dels sectors laborals en la conciliació dels temps.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.1.1. Ampliar la coordinació entre la Regidoria d'Igualtat i el SMO per treballar i promoure conjuntament la conciliació dels temps de les dones i els homes.

- ♦ Poden servir les accions proposades al capítol d'activitats econòmiques d'aquest pla relacionades amb la conciliació.

2.1.2. Informar a la població i les entitats/associacions sobre la importància de la conciliació dels temps -personal, familiar i laboral- de totes les persones, incidint en què això és responsabilitat de tothom, no només de les dones i de l'administració pública.

- ♦ Visibilitzant la realitat de Badia: el nombre de dones i homes que treballen fora de casa, qui s'ocupa de les tasques domèstiques.

2.1.3. Realitzar accions conjuntes amb les entitats i associacions del municipi per sensibilitzar a la ciutadania dels usos que fan del seu temps i les diferències entre dones i homes.

- ♦ Realitzant accions de reflexió interna a les associacions sobre el temps que hi dediquen, amb quins problemes s'hi troben per dedicar-se a aquest treball comunitari, les diferències que hi ha entre les dones i els homes, quines solucions poden proposar, etc.
- ♦ Proposant debats entre nois i noies joves de Badia per a reflexionar sobre els temps, la importància de disposar de diferents espais de desenvolupament personal, familiar, etc.
- ♦ Treballant amb els homes la importància de la seua implicació en tot allò relacionat amb la cura. Això es pot fer des de les entitats, des del Pla comunitari, amb els pocs homes que acudeixen a l'escola de família... potser es podria programar algun tipus d'activitat on participen sols pares i canalla...
- ♦ Promovent la creació de xarxes de persones cuidadores (dones i homes) per dur a terme alguna experiència de criança i/o cura compartida –dur la canalla a l'escola per torns, o al parc, etc.- que fomenta la confiança veïnal i permet, al mateix temps, tindre més temps propi.
- ♦ Potenciant que a les escoles bressol i de primària es treballi aquest tema: exigint l'assistència dels pares a un percentatge de reunions, fent una jornada trimestral enfocada als pares.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Servei Municipal d'Ocupació.
- ☐ Cultura i Participació Ciutadana.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Entitats municipals.

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.2. Potenciar el **desenvolupament i adequació dels serveis sociocomunitaris** dirigits a facilitar la conciliació dels temps personal, familiar i professional de dones i homes.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.2.1. Conèixer les demandes i necessitats de dones i homes relacionades amb els serveis sociocomunitaris de conciliació i adequar l'oferta a la demanda (tipus de servei, horaris, accessibilitat, etc.), tenint en compte aquells serveis que més puguin contribuir a la corresponsabilitat domèstica entre dones i homes.

- ♦ Fent enquestes a les persones usuàries dels serveis, tant sobre l'ús com sobre l'opinió que tenen respecte a la contribució familiar en la cura, etc.
- ♦ Avaluant els diversos serveis per veure si responen a les necessitats de la població i adequant-los a aquestes.

2.2.2. Facilitar serveis de cura i atenció a les criatures i persones dependents en les activitats quotidianes i en les lúdiques, culturals... que es realitzin al municipi on s'espera la presència de dones i homes amb persones al seu càrrec⁷.

- ♦ Facilitant un servei de cangur/ludoteca al complex esportiu mentre els pares i les mares poden realitzar les seves activitats esportives.
- ♦ Oferint un servei de cangur per menors de 3 anys en l'Escola de Persones Adultes per a l'alumnat amb càrregues familiars.
- ♦ Establint un servei de ludoteca per als fills i filles de les persones que participen en una activitat determinada. El gaudiment d'aquest servei es pot demanar amb prèvia confirmació.

2.2.3. Impulsar, recolzar i visibilitzar iniciatives civils voluntàries per a la cobertura de necessitats derivades de les tasques domèstiques que possibilitin que dones i homes gaudeixin de temps personal. Per exemple:

- ♦ Creant un de banc del temps –o altre tipus d'entitat amb el mateix objectiu-, on dones i homes puguin donar-se suport en tasques i activitats diverses, a manera d'intercanvi. Que vol dir una mena, és o no és un banc del temps el que es proposa?

⁷ Cal tenir present en totes les accions que no es tracta només de facilitar la conciliació a les dones. Cal facilitar l'accés de les dones al món productiu i de gaudir de temps per a elles mateixes, per una banda, i de donar valor al temps familiar-domèstic per a què també el desenvolupin els homes. No es tracta de buscar mecanismes per "treure's de sobre les càrregues familiars", sinó per què les persones dependents no siguin viscudes com una càrrega.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.
- ☐ Cultura i Participació Ciutadana.
- ☐ Totes les àrees en tant que organitzen activitats per a la ciutadania.

SALUT

gestió de la pròpia salut i adequació del sistema sanitari

És força important tenir present que el concepte de salut no és quelcom estàtic i atemporal, sinó dinàmic i es redefineix en cada moment històric. En un intent de superar la perspectiva purament biologicista, l'enfocament que ha servit de marc de referència en l'enfocament de la salut de la població és el que contempla la salut com una entitat integral on la salut física i mental estan estretament vinculades, i a més, condicionades per la realitat social, política, laboral, econòmica i cultural.

En aquest sentit, ens fem ressò de les directrius establertes per la IV Conferència Mundial sobre les Dones celebrada a Pequín (1995), on es va atorgar gran importància al concepte de salut definit no sols com absència de malaltia o dolència sinó com benestar físic, emocional i social.

Si entenem el concepte de salut des d'una perspectiva holística, el context social, polític i cultural esdevé un dels elements més importants a tenir en compte. Un context que és el que moltes vegades dificulta que les dones puguin gaudir d'una bona salut física i emocional.

Els grups i classes socials més desfavorides tenen el risc de patir un pitjor estat de salut. En aquest cas, les dones com a col·lectiu més afectat per l'atur, el treball precari i les baixes pensions (a banda de la situació de desigualtat social que pateixen) es perfilen com un col·lectiu vulnerable. Aquesta situació és encara més greu si tenim en compte la doble jornada i la doble presència a les que es veuen abocades moltes dones. I encara es fa més greu quan parlem de col·lectius minoritaris com la població gitana, on les dones estan doblement discriminades i on, a més a més, aquestes tenen una esperança de vida molt menor que els homes d'aquesta mateixa comunitat (58 anys ells i uns 51.5 anys elles; la població no gitana té una esperança de vida que oscil·la entre els 79.8 anys)¹.

En raó d'això, és necessari establir una coordinació entre diversos àmbits com l'educatiu, sanitari i serveis socials, per així perfilar línies d'actuació encaminades a la prevenció que es complementin amb les actuacions sanitàries en l'àmbit municipal. En aquest sentit, la informació i divulgació de les problemàtiques de salut més recurrents que afecten a homes i dones de forma diferencial i per grups d'edat, pot ser una bona estratègia per treballar la dimensió preventiva.

¹ Informació extreta de l'*Estudi sobre la població gitana de Catalunya* realitzat per la Fundació Pere Tarrés al setembre del 2003.

En aquesta línia, l'educació sexual i afectiva és un dels àmbits que requereix ser abordat des d'una àmplia perspectiva, ja que la sexualitat és un espai vital on conflueixen els nivells biològic, psíquic i social. De la mateixa manera, la salut reproductiva (embaràs, part i post part) és un procés que té una dimensió social en la qual s'ha de treballar i aprofundir.

Però també existeixen altres problemàtiques de salut de marcat caràcter psicosocial com les drogodependències, els trastorns alimentaris (l'anorèxia, la bulímia, etc.). Els accidents de trànsit i la violència familiar cal situar-los en un context sociocultural actual ja que afecten de forma diferenciada a homes i dones.

A **Badia del Vallès** hem pensat seguir dues línies d'acció que ens permetran treballar des de la prevenció i la vessant comunitària tres temes bàsics que en l'auditoria de gènere emergiren com els més acusadament problemàtics: la **salut sexual i reproductiva** –sobretot de les persones més joves-, la **salut emocional i afectiva** –sobretot de les dones de mitjana edat i més grans- i les **drogodependències**.

OBJECTIU GENERAL	OBJECTIUS ESPECÍFICS
1. MILLORAR LA SALUT INTEGRAL DE LES DONES I DE LA COMUNITAT EN TOTES LES ETAPES DEL SEU CICLE VITAL	1.1. CONÈIXER I VISIBILITZAR LA SITUACIÓ DE DONES I HOMES EN RELACIÓ A LA SALUT. 1.2. IMPULSAR I RECOLZAR UN SISTEMA DE SUPORT SOCIAL ENTRE LA POBLACIÓ. 1.3. MILLORAR LES CONDICIONS DE SALUT DE LA DONA, TANT EN EL TREBALL PRODUCTIU COM EN EL TREBALL REPRODUCTIU.
2. DESENVOLUPAR ACTIVITATS DE PREVENCIÓ I PROMOCIÓ DE LA SALUT EN LES DIFERENTS ETAPES DEL CICLE VITAL I SOBRE ASPECTES ESPECÍFICS DE LES DONES.	2.1. FOMENTAR LA PREVENCIÓ DES DE TRES LÍNIES BÀSIQUES D'ACCIÓ: SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA, SALUT EMOCIONAL I DROGODEPENDÈNCIES.

Àrees, Regidories i Serveis Municipals Implicats en l'Àmbit d'Actuació

☐ Regidoria promotora del Pla. ☐ Regidoria de Salut. ☐ Centre d'Atenció Primària. ☐ Serveis Socials. ☐ Regidoria d'Esports.	☐ Servei d'Informació i Atenció a la Dona. ☐ Regidoria d'Ensenyament. ☐ Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana. ☐ Pla Desenvolupament Comunitari. ☐ Entitats municipals.
--	--

OBJECTIU1: millorar la salut integral de les dones i de la comunitat en totes les etapes del seu cicle vital

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.1. Conèixer i visibilitzar la situació de dones i homes en relació a la salut².

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.1.1. Crear una taula sociosanitària de la que formin part diferents agents socials per tal de tractar la salut des d'una perspectiva integral i de gènere.

- ♦ Impulsant la coordinació i el treball conjunt entre els agents sanitaris i sociosanitaris, el mediador³ gità, les entitats i associacions... per millorar l'atenció i la gestió de la pròpia salut.
- ♦ Treballant per franges d'edat, per tal d'assolir les temàtiques de salut dels diferents moments del cicle vital.
- ♦ Promovent la formació i l'acostament a diferents concepcions del cos, la salut i la malaltia, segons els costums dels diferents grups ètnics o llocs d'origen, per a la gent que forme part de la taula sociosanitària.

1.1.2. Analitzar l'ús que fan dones i homes dels serveis i recursos sanitaris del municipi, així com les demandes, els interessos i les necessitats d'unes i altres en relació a la seva salut.

- ♦ Realitzant registres segregats per sexe, edat, motiu de la demanda, acompanyants de la persona atesa, etc. A més a més, s'hauria de prestar atenció diferencial a la població gitana i migrada, per tal de saber quins són els seus usos i costums respecte al sistema sanitari.

1.1.3. Donar a conèixer a la població els serveis i recursos sanitaris existents a Badia del Vallès, en especial a aquells col·lectius que acaben d'arribar i que no coneixen el sistema sanitari i la seva organització.

1.1.4. Donar espai en diferents llocs (entitats, serveis socials, SIAD, casal de joves, escola de persones adultes, casal de gent gran, casal familiar, etc.) per informar sobre aspectes de la salut diversos, en funció de les problemàtiques presents al municipi.

² Cal tenir en compte especialment aquelles problemàtiques de salut que afecten de manera diferenciada a dones i homes.

³ Parlem de mediador, ja que en aquest cas aquesta figura és un home.

- ♦ Fent tallers o xerrades sobre els riscos per a la salut dels estils de vida actuals i la seva prevenció (sedentarisme, abús de fàrmacs, doble jornada...) o sobre aspectes de salut que afecten exclusivament o majoritària les dones (càncer de mama, menopausa, depressió, estrès, fibromiàlgia...) o els homes (pròstata...).
- ♦ Promovent l'esport com a font de salut i vitalitat per mitjà de campanyes, cartells...
- ♦ Afavorint la reflexió sobre l'acceptació del cos i dels seus canvis, de la imatge, al llarg de la vida (arribada de la pubertat , menopausa...) i la influència que tenen els mitjans de comunicació i l'opinió personal sobre la pròpia idea del cos.

1.1.5. Informar a través de campanyes, jornades o d'altres maneres, sobre l'afectació diferenciada que algunes problemàtiques de salut tenen en dones i homes i perquè.

- ♦ Visibilitzant problemes com el de les drogodependències, la fàrmacodependència, els trastorns alimentaris, els trastorns mentals... entre d'altres.
- ♦ Visibilitzant la influència dels estereotips de gènere i la incidència d'aquests en la cosmovisió actual de la salut.

1.1.6. Promoure la incorporació de la perspectiva de gènere en els programes d'educació per a la salut que es duguin a terme als centres escolars.

- ♦ Fent tallers i col·loquis sobre autonomia de la salut i coneixement del cos per tal de detectar possibles problemes i evitar l'automedicació i l'abús de medicaments.

1.1.7. Dur a terme accions d'educació per a la prevenció dels trastorns de la conducta alimentària, els quals afecten majoritàriament a les dones.

- ♦ Informant a les famílies sobre els hàbits d'alimentació adequats (per exemple, sembla que una proporció important de nenes i nens no esmorzen prou bé o fins i tot surten de casa sense esmorzar, es consumeix en excés menjar ràpid i/o precuinat, dolços i altres aliments amb alts nivells de greixos, etc.).
- ♦ Informant a les famílies, a les AMPAS, professorat, monitors i monitores de lleure... sobre els riscos dels trastorns alimentaris, sobre pautes de detecció precoç i sobre la importància d'una intervenció primerenca. Per exemple, distribuint informacions i propostes d'altres administracions o d'altres municipis.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats:

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana.
- ☐ Regidoria de Salut.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei d'Informació i Atenció a la Dona.
- ☐ Regidoria d'Esports.
- ☐ Entitats municipals.
- ☐ Centre d'Atenció Primària.
- ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.2. Impulsar i recolzar un sistema de **suport social** entre la població.

OBJECTIUS OPERATIUS:

1.2.1. Fomentar la creació de grups d'ajuda mútua en l'àmbit sociosanitari en aquells casos que sigui possible i/o derivar a altres grups ja formats d'altres municipis propers, en altres casos.

- ♦ Grups per a dones i famílies de dones que han patit càncer de mama o altres grups de persones afectades de diferents malalties.
- ♦ Espais de suport per a dones víctimes de violència en l'àmbit familiar i per als seus fills i filles.
- ♦ Grups de suport per a persones curadores de persones malaltes i/o dependents.

1.2.2. Crear i recolzar espais de suport psicosocial per a dones grans per pal·liar els efectes de la soledat i l'aïllament que moltes vegades pateixen⁴.

1.2.3. Establir mecanismes que facilitin/permetin la participació de les persones malaltes i curadores en els espais relacionals i activitats que es facin al municipi.

- ♦ Afavorint la creació d'espais de trobada i esbarjo per a dones grans amb persones al seu càrrec.
- ♦ Desenvolupant recursos i serveis (sobretot aquells que facilitin el descans i el recolzament) per a les persones que tenen cura d'altres persones -malaltes i/o dependents-, per prevenir riscos de salut derivats d'aquestes tasques.

1.2.4. Promoure i recolzar iniciatives associatives i voluntàries de suport social i de promoció de la salut.

- ♦ Mantenint el voluntariat social en tasques d'acompanyament a gent gran, persones malaltes, etc.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

☐ Regidoria d'Igualtat. ☐ Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana. ☐ Regidoria de Salut.	☐ Centre d'Atenció Primària. ☐ Serveis Socials. ☐ Servei d'Informació i Atenció a la Dona. ☐ Entitats diverses. ☐ Pla Desenvolupament Comunitari.

⁴ Aquest objectiu operatiu podria també integrar-se entre els de l'objectiu específic 2.2.2.

OBJECTIU ESPECÍFIC

1.3. Millorar les **condicions de salut** de la dona, tant en el **treball productiu** com en el **treball reproductiu**.

- 1.3.1. Visibilitzar la relació directa que existeix entre els rols i estereotips de gènere i algunes malalties de les dones i els homes.**
- ♦ Fent veure com la socialització de gènere -que ha situat dones i homes en determinats àmbits socials-, provoca en molts casos una sobrecàrrega de les dones que pot suposar dolences a nivell de salut.
 - ♦ Fomentant la introducció d'una concepció integral de la salut que tinga en compte la influència de la socialització de gènere durant la trajectòria vital.
 - ♦ Potenciant una concepció de l'embaràs i el part més obertes i naturals, lluny de la idea de malaltia i convalescència de la dona.
- 1.3.2. Fomentar la corresponsabilitat entre dones i homes per tal de millorar la salut de les primeres en tant que les alleugeriria de feina.**
- ♦ Les accions poden ser les mateixes que proposàrem en els capítols d'activitats econòmiques i usos del temps, tot i tenint en compte la repercussió que té sobre la salut de les dones el repartiment de les tasques domèstiques en tant que les allibera de moltes feines i els permet tindre més temps per a la seua pròpia cura.
- 1.3.3. Identificar i donar a conèixer els riscos per a la salut que comporten el treball domèstic, el treball remunerat i la doble jornada.**
- ♦ Divulgant informació actualitzada sobre els riscos físics, psíquics i socials del treball domèstic (tant dels riscos d'accident com de malalties o aïllament) al personal sanitari i a la població en general.
 - ♦ Divulgant els problemes de salut laboral en diferents professions i feines, els efectes dels riscos psíquics, físics o ergonòmics en les mateixes. Estudiar la possibilitat d'oferir tallers amb aquesta temàtica al centre que imparteix cicles formatius i tenint en compte les diferències que hi poden existir segons el sexe, l'edat i l'ètnia, dels i les futures treballadores.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Centre d'Atenció Primària.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei d'Informació i Atenció a la Dona.

OBJECTIU 2: desenvolupar activitats de prevenció i promoció de la salut en les diferents etapes del cicle vital i sobre aspectes específics de les dones.

OBJECTIU ESPECÍFIC

2.1. Treballar en la prevenció des de tres línies bàsiques d'acció: salut sexual i reproductiva, salut emocional i drogodependències.

OBJECTIUS OPERATIUS:

2.1.1. Dur a terme accions de prevenció sobre salut sexual i reproductiva.

Nenes, nens i jovent:

- ♦ Elaborant un programa de formació en **educació sexual i afectiva**, adreçat a la població jove i adolescent, orientat a assolir un comportament sexual autònom, responsable i plaent.
- ♦ Realitzant i promovent tallers, amb la participació del CAP i el SIAD, sobre **desenvolupament personal i planificació sexual i reproductiva per a mares i pares joves**, per evitar embarassos no desitjats⁵.
- ♦ Incorporant accions que responsabilitzin també als nois de la **salut sexual i reproductiva de la parella** i de la seua **planificació** a més a més de la corresponsabilitat en la prevenció de Malalties de Transmissió Sexual.
- ♦ Treballant aquests temes de manera específica amb les **xiques gitanes i de famílies migrades**, si es creu convenient, donada la seua diferència cultural.

⁵ Aquest tipus d'accions es podrien fer extensives a noies que ja han patit una interrupció voluntària de l'embaràs (IVE) i a les seves parelles.

- ♦ Fent activitats d'educació sexual i reproductiva per afavorir la **implicació i la corresponsabilitat dels homes en l'anticoncepció**.
- ♦ Mantenint i ampliant el seguiment de les accions adreçades a joves i adolescents que es fan des del **Programa "Tarda Jove"**, per tal de poder promoure millores i adequar les actuacions a la realitat de Badia.
- ♦ Tenint en compte la influència dels estereotips i de l'ideal d'amor romàntic en les relacions i els comportaments sexuals de noies i nois ja que els i les joves reben molta informació respecte als mètodes anticonceptius però aquesta no es reflecteix en les seves conductes quotidianes.
- ♦ Promovent l'accés als preservatius a preu subvencionat, ja siga regalant-ne en llocs específics ja distribuint màquines expendedores de preservatius al municipi.

Persones adultes i grans:

- ♦ Promovent activitats d'educació, prevenció i promoció de la salut durant l'embaràs, part i puerperi, relacionades amb la salut de la mare, del fill/a i l'alletament matern.
- ♦ Revisant la proposta horària de les activitats per a facilitar la conciliació dels temps i responsabilitats i la corresponsabilitat de la parella.
- ♦ Promovent la corresponsabilitat de dones i homes durant tot el procés d'embaràs, part i postpart i l'assistència de les parelles a les activitats d'educació durant tot aquest procés que es duguin a terme al municipi.
- ♦ Realitzant programes específics d'educació per a la salut adreçats a dones que s'apropen a la menopausa⁶ per informar-les sobre aquesta etapa del seu cicle vital i promoure estils de vida saludables: exercici físic adequat, alimentació equilibrada, consum de calci... És important treballar aquest fenomen com quelcom normal, no negatiu i evitant que sigui viscut com una pèrdua o un final de les relacions sexuals.
- ♦ Proposant accions adreçades a recolzar la tasca educadora de mares, pares i professorat en aquestes qüestions i introduint continguts relacionats amb les relacions abusives, dependents i desiguals.
- ♦ Mirant la possibilitat de fer tallers de sexualitat i erotisme femení i masculí.

⁶ També es podrien fer accions per a la parella, per a què l'home vegi que la menopausa no és cap *malaltia*.

2.2.2. Dur a terme accions de prevenció sobre salut emocional.

- ♦ Fent tallers de salut emocional, autonomia personal, etc. que podrien enfocar-se tant a dones grans com madures i joves, gitanes i migrades. Mantenint els tallers d'autoestima en el SIAD.
- ♦ Fent grups de xiques i xics joves per treballar la prevenció de la pròpia salut emocional i afectiva en sentit ben ampli.
- ♦ Donant informació sobre els recursos i serveis sociosanitaris existents.
- ♦ Realitzant cursos de salut d'autonomia personal i per acceptar l'envelliment dirigits a la gent gran.

2.2.3. Dur a terme accions de prevenció de drogodependències.

- ♦ Fent una campanya dirigida a eradicar el tabaquisme entre les dones embarassades fumadores.
- ♦ Fent una campanya de consum responsable i reducció de riscos a l'hora de prendre drogues⁷ adreçada a la població jove i de risc.
- ♦ Estudiant la possibilitat d'implicar a associacions juvenils i esportives del municipi i persones referents per a aquest col·lectiu com a agents difusors d'una nova forma de consum amb menys riscos.
- ♦ Mantenint i incrementant les accions dirigides als i les adolescents així com als pares i mares, sobre el consum de drogues legals i il·legals, incidint en els aspectes clau per promoure el canvi de conducta (informació adequada a les característiques de la població, augment de la percepció de risc, responsabilitat en la pròpia salut, entre d'altres).
- ♦ Oferint alternatives d'oci per tal que el jovent no el relacione directament amb les drogues, ja siguin legals o il·legals.

⁷ A Barcelona existeix una entitat que es diu Energy Control des de la que es fan activitats i xerrades sobre el tema.

Àrees, regidories i serveis municipals implicats

- ☐ Regidoria d'Igualtat.
- ☐ Regidoria d'Ensenyament.
- ☐ Centre d'Atenció Primària.
- ☐ Serveis Socials.
- ☐ Servei d'Informació i Atenció a la Dona.
- ☐ Pla de Desenvolupament Comunitari.

<u>persones integrants de les diferents comissions d'elaboració del pla</u>	
nom i cognoms	àrea de treball
Àngels Rosal	Regidoria de Medi Ambient
Carme Coll	Secretaria Municipal
Carme Colomer	Regidoria de Salut i Consum
Cristina Vidal	Servei Municipal d'Ocupació
Ester Garcia	Responsable del Pla de Desenvolupament Comunitari
Eva Pellisser	Regidoria d'Urbanisme
Glòria Amigó	Espai Familiar
José Carlos Izquierdo	Polia Local
Josep Maria Bonet	Centre d'Atenció Primària
Pilar Marzàbal	Treballadora Social
Raquel Gracia	Regidoria d'Igualtat
Salvador Avià	Regidoria d'Igualtat
Sonia López	Educadora de carrer
Teresa Pérez	Regidoria de Cultura i Participació Ciutadana

glossari

1. ACCIÓ DIFERENCIADORA

El principi d'igualtat no és contrari al reconeixement legal de la diferència de tracte quan aquesta està fonamentada en una base objectiva, raonable, racional i proporcional. El principi d'igualtat consagrat en la Constitució **no significa** que sempre i en tots els casos s'ha de realitzar un **tracte uniforme**. La idea d'igualtat es desprèn de la dignitat i naturalesa de l'ésser humà. El tractament diferenciat no serà injustificat quan no afecti aquesta dignitat.

L'acció diferenciadora **adjudica beneficis** a col·lectius de manera diferenciada a partir de les seves característiques distintives rellevants, per posseir característiques molt singulars que els diferencien. Justament la seva pretensió és **fer efectiu l'accés igualitari a drets socials** a través d'un tractament diferent de situacions fàctiques que també són diferents.

L'adopció de mesures diferenciadores per a la igualtat ve determinada per la seva conveniència o oportunitat política, social o econòmica per corregir les disparitats en gaudir o accedir als drets i avantatges socials. El precepte diferenciador no conté efectes perjudicials o excloents pels altres col·lectius, sinó que es tracta d'una **ampliació de garanties i hi ha una justificació d'interès públic per adoptar la mesura**.

Es tracta d'atorgar una **major protecció o garantia a grups minoritaris o en situacions** especials que es troben relegats en l'accés, en igualtat de condicions, a les mateixes oportunitats, mitjançant normes o regles tenint en compte les particularitats rellevants, la concurrència de circumstàncies o elements diferenciadors aptes per determinar un règim especial. La finalitat és la igualtat material entre les **persones considerades individualment**.

Les polítiques de diferenciació per la igualtat són habituals en les polítiques públiques: es promou la radicació d'indústries en zones deprimides; en l'àmbit impositiu s'atribueixen diferents càrregues fiscals depenent del nivell d'ingressos; es reglamenten exencions en béns de primera necessitat; s'atorguen beques per motius de necessitat econòmica; etc. La possible inclusió o exclusió d'aquestes mesures respon només a criteris d'oportunitat i conveniència política, social o econòmica, no a qüestions de constitucionalitat.

2. ANDROCENTRISME

L'home com a mesura de totes les coses. Això significa que la visió del món així com l'enfocament d'un estudi, anàlisi o investigació es fa només des de la perspectiva masculina. Utilitzant els resultats com vàlids per totes les persones siguin homes o dones.

Visió del món i de les coses on l'home és el centre referent, invisibilitzant la dona. L'home és el genèric, i la dona és vista com un subgrup d'aquest genèric, creant així un imaginari col·lectiu totalment patriarcal.

"Una visión androcéntrica presupone que la experiencia masculina sería la universal, la principal, la referencia o representación de la humanidad, obviando la experiencia femenina". "Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica"

3. ASSETJAMENT MORAL

Situació en la que una persona o grup de persones exerceix una **violència psicològica extrema** de forma sistemàtica durant un període de temps prolongat sobre una altra persona en una posició dèbil; **es repeteix i perllonga en el temps**.

És un procés destructiu consistent en una **sèrie d'accions hostils** que considerades de manera aïllada podrien semblar anodines però que en repetir-se de manera constant tenen efectes perversos".

"**Maltractament verbal i modal que de manera continuada i deliberada** rep una persona per part d'una altra o unes altres que es comporten amb ella de manera cruel amb **l'objecte** d'aconseguir la seva **aniquilació o destrucció psicològica**" Piñuel i Zabala.

"Agressió reiterada a la llibertat de (costums, comportaments, actituds...). Comportament intencionat que provoca molèstia psicològica a alguna persona.

4. ASSETJAMENT SEXUAL

Comprèn tot comportament sexual sigui verbal o físic,, no desitjat per la persona assetjada, dut a terme en diferents espais de la vida quotidiana aprofitant-se d'una situació de superioridad o domini que repercuteix en les condicions de l'entorn, fent-lo hostil, intimidatori i humiliant. És una expressió més de les relacions de poder que exerciten els homes vers les dones.(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

Malgrat reconèixer la gran diversitat de casos que pot enquadrar-se en aquest concepte, es defineix com aquell comportament de persecució o de desencoratjar a una persona ocasionant-li molèsties a través de proposicions de naturalesa sexual que resulten ofensives per la víctima. Requereixen dos factors fonamentals:

- ♦ una manifestació física o verbal evident de contingut sexual o libidinós, immediat o mitjançant insinuacions que no pot constituir una conducta amistosa o una actitud amorosa.
- ♦ la negativa per part de la víctima afectada al sosteniment d'aquesta situació a través d'actes que reflecteixin el rebuig a l'actitud del subjecte actiu (si no existeix l'explícita i absoluta negació de mantenir aquestes situacions per part de la víctima, jurídicament pot considerar-se que allò ofensiu per una persona per una altra pot ser només incòmode i per una tercera absolutament indiferent).

5. COEDUCACIÓ

Mètode d'intervenció educatiu que va més enllà de l'educació mixta i les bases del qual es situen en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de les nenes i els nens, independentment del seu sexe. La coeducació és, per tant, educar des de la igualtat de valors de les persones. La Ley General de Ordenación del Sistema Educativo (LOGSE) estableix com a normatiu el principi de no discriminació per raó de sexe i com a principi educatiu la formació en igualtat entre els sexes i el rebuig a tota forma de discriminació. (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

6. CONTRACTE SOCIAL DE GÈNERE

Conjunt de pautes implícites i explícites que regeixen les relacions entre homes i dones, segons les quals s'atribueixen a uns i altres diferent treball i valor, responsabilitats i obligacions. Aquesta situació s'articula a tres nivells: l'estructura cultural (normes i valors socials); les institucions (sistemes de protecció a la família, educatiu i d'ocupació, etc.) i els processos de socialització (principalment en el sí de la família però no únicament).

7. CULTURA PER LA PAU, CULTURA DE LA COOPERACIÓ

Són totes aquelles pràctiques que possibiliten l'eliminació de la violència estructural i de gènere a partir de la superació de les diferències de classe, de sexe o gènere, d'ètnia, de països pobres enfront de països rics, etc., tot buscant un lloc de trobada i de treball des de la complicitat, la solidaritat i la cooperació.

8. DESIGUALTAT DE TRACTE

Procedir, actuar arbitrària i sistemàticament de manera diferenciada a partir de l'existència de característiques o factors diferents que té com a **conseqüència majors o menors beneficis** per part d'un col·lectiu respecte els altres, **sense tenir en compte la intenció**.

Pràctiques, accions diferenciades històricament molt arrelades que **han situat a sectors de la població en posició no només desavantatjosa sinó obertament contràries a la dignitat de les persones** tant per l'acció dels poders públics com per la pràctica social.

Distincions i diferenciacions basades en factors immutables que l'ordenament cataloga com a prohibides.

No sempre la desigualtat de tracte és il·lícita: el tractament divers de situacions distintes pot venir fins i tot exigit, en un Estat social i democràtic de dret, per fer efectius els valors que la Constitució consagra amb el caràcter de superiors de l'ordenament jurídic com són la justícia i la igualtat, i atribueix a més als poders públics la promoció de les condicions perquè siguin reals i efectius. (STC 34/1981, de 10 de novembre 1981).

Concepte lligat als conceptes de Discriminació; Discriminació directa i Acció positiva.

9. DISCRIMINACIÓ

Tractar a una persona de manera desigual amb conseqüències perjudicials per pertànyer a un grup concret o per tenir una semblança comuna diferenciadora. Es discrimina el subjecte per la seva pertinença a un col·lectiu considerat minoritari, no tant per nombre com per menys poder.

10.DOBLE PRESENCIA / DOBLE JORNADA

La **doble presència** afecta les dones quan treballen fora de la llar i significa que aquestes dones, malgrat que fan una feina remunerada, es continuen ocupant de la major part del treball reproductor (familiar domèstic) que, en la quotidianitat, es tradueix a fer simultàniament el rol d'assalariada i **el rol** de mestressa de casa en un mateix espai de temps i jornada.

Aquesta situació no s'ha de confondre amb l'anomenada **doble jornada**, que consisteix a fer la jornada **laboral** i un cop finalitzada dedicar-se a les tasques de la llar, sinó que més aviat es refereix al fet que les dones, a causa d'una repartició del treball familiar escassa, es veuen abocades a estar **pendents de la responsabilitat familiar**, encara que estiguin en el seu lloc de treball.

11.EMPODERAMENT

Termes sorgit en la Conferència Mundial de les Dones a Beijing (Pekí) per a referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Aquesta expressió també incideix en una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat com a persona. (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

Parteix de perspectives que enfoquen en el gènere i és vist com part del propi procés d'avanç cap a l'equitat de gènere.

12.ESPAI DOMÈSTIC Vs PRIVAT

ESPAI DOMÈSTIC

S'identifica amb l'àmbit reproductiu, amb l'espai d'inactivitat on té lloc la cura, els afectes i la cria de les persones dependents, és a dir, és on es cobreixen les necessitats personals. És l'espai on tradicionalment s'ha col·locat a les dones. (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

ESPAI PRIVAT

És l'espai i el temps propi que no es dona a altres persones, que es procura per a si mateixes allunyades de l'espai domèstic i del públic on les persones es cultiven per projectar-se després en l'àmbit públic.

Com assenyala Soledad Murillo: "És el lloc del temps singular, d'allò propi, la condició d'estar amb un mateix de manera crítica i reflexiva; és el culte a la individualitat i respon a la qualitat d'ocupar-se de si mateix" Aquesta autora ha posat de manifest com la privacitat és una parcel·la gaudida principalment pels homes. En el cas de les dones tendeix a confondre's amb l'espai domèstic, furtant aquest espai per una mateixa. (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal)

13.ESPAI PÚBLIC

S'identifica amb l'àmbit productiu de l'activitat, on es desenvolupa la vida laboral, social, política, econòmica; és el lloc de participació en la societat i del reconeixement. Aquest espai és en el que s'han col·locat tradicionalment els homes..(Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal)

14.ESTEREOTIPS

Conjunts de clixés, idees prejuiciades per les que s'adjudiquen característiques a les persones que formen un grup. Són simplistes, uniformitzen les persones.

Conjunt d'idees que un grup o una societat obté a partir de les normes o els patrons culturals prèviament establerts.

15.IGUALTAT (DE DRETS / GÈNERE / FET / OPORTUNITATS ENTRE HOMES I DONES.)

IGUALTAT

Aspecte relatiu a la igualtat en qualsevol situació. (*Guía Europa perspectiva de género. Carrefour Europeo*)
Valor jurídic fonamental legitimador dels drets humans, la realització social efectiva de la qual suposa l'absència de qualsevol discriminació cap a qualsevol subjecte de dret.

Igualtat de dret

Igualtat formal davant la llei. **Equiparació d'homes i dones mitjançant mesures legislatives.** En els països europeus de règim democràtic no és fins després de la I Guerra Mundial que es restaura el principi d'igualtat davant la llei i es reconeix el dret a l'educació, al treball remunerat, i al vot per a les dones.

A Espanya el principi **d'igualtat de dret, legal o formal**, no s'estableix fins la Constitució de 1978.

Igualtat de gènere

La igualtat de gènere s'entén com **una relació d'equivalència** en el sentit que les persones tenen el mateix valor, independentment del seu sexe entre altres atributs i que per això són iguals. Per Cèlia Amorós "la igualtat de gènere és el concepte normatiu regulador d'un projecte feminista de transformació social".

La idea d'igualtat ha estat protagonista durant anys en la majoria de les reivindicacions de dones i dels moviments de dones. El principi d'igualtat home/dona és dels que menys ha evolucionat en quant el que significa de reconeixement dels drets i llibertats fonamentals. A cap lloc del món el tractament de les dones s'ha equiparat als homes.

Igualtat de fet

Paritat entre homes i dones real i efectiva. Només amb la promulgació de la igualtat legal no és suficient per canviar els costums i les estructures de desigualtat.

Fita que es proposa l'acció positiva a través d'incidir de manera activa i intencional per contrarestar les desigualtats de partida reals.

Igualtat d' oportunitats entre homes i dones

Fonamentat en el principi d'igualtat, constitueix la garantia que homes i dones puguin participar en diferents esferes (econòmiques, polítiques, participació, presa de decisions, etc.) i activitats (educació, formació, ocupació) sobre bases d'igualtat (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal).

"Camp de jocs equilibrat" de manera que homes i dones tinguin possibilitats similars d'utilitzar, d'intervenir i de progressar en la vida social, econòmica, política, cultural, etc. (Emakunde)

Opció estratègica orientada a avançar en l'equitat de gènere. Es fixa en la posició i relació dels gèneres. En l'acció governamental es tradueix en polítiques públiques d'igualtat d'oportunitats.

16.MEDIACIÓ

La tasca de mediació significa acompanyar/mitjançar en els processos de resolució de conflictes personals, familiars, polítics i socials per ajudar, d'aquesta manera, a trobar solucions compartides per les parts implicades en el conflicte.

17.PLA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Els Plans per la Igualtat d'oportunitats són un tipus particular de polítiques de gènere el propòsit de les quals és afectar les diferents dimensions de la discriminació per aconseguir la igualtat real substantiva entre homes i dones.

Estratègies encaminades a aconseguir la participació activa de les dones en tots els àmbits a través de la definició de línies estratègiques i l'establiment d'objectius concretats en actuacions a curt i mig termini. Impliquen a diferents agents institucionals i socials. Segons el seu àmbit territorial d'acció són plans d'igualtat comunitaris, estatals, autonòmics, locals, etc.

Els Plans per a la igualtat d'oportunitats no es limiten a abordar les conseqüències de la discriminació sexual i orienten l'acció de l'Estat a impulsar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes actuant sobre les condicions de manera que permeti l'abast equitatiu entre els gèneres de resultats de desenvolupament com subjectes actius.

Operant simultàniament en diferents àmbits implicats per canviar la posició desavantatjosa de les dones: transformar la posició de les dones en el mercat de treball implica actuar també en els àmbits de la família, l'educació, mitjans de comunicació, etc.

18.POLÍTICA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Les polítiques d'igualtat són mesures elaborades amb el propòsit de corregir o compensar les situacions de desigualtat i discriminació, contrarestar en la pràctica els efectes de la socialització de gènere i de garantir un model social igualitari, millorant la situació de les dones en qualsevol àmbit i contribuir a la reducció de la desigualtat de fet existent entre homes i dones.

Són mesures de caràcter temporal, aplicables mentre persisteix el problema o situació de desigualtat a combatre. Contenen una declaració d'objectius i inclouen compromisos operatius relacionats amb la garantia de la igualtat i amb l'impacte del desenvolupament.

No sempre van dirigides exclusivament a les dones; també poden anar dirigides a canvis en les relacions entre gèneres, a canvis necessaris en el gènere masculí, canvis en espais concrets, etc..

19.ROL

Model de comportament que, en una societat determinada, hom espera d'una persona amb relació al seu estatus.

Conjunt de funcions, tasques, responsabilitats i prerrogatives que es generen com expectatives/exigències socials i subjectives: una vegada assumit el rol per una persona, l'entorn exigeix que l'acompleixi i sanciona el seu no compliment. Generalment la pròpia persona l'assumeix i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'ell. (Emakunde)

20.PRINCIPI D'IGUALTAT

Posició que defensa que cal avançar cap a un similar accés al control, influència i direcció dels esdeveniments que afecten a la vida d'un/a mateix/a. També defensa la similitud de drets, obligacions, responsabilitats, tracte, protecció i recompenses per tots els membres d'una societat.

21.SEGREGACIÓ

Separar entre sí a persones en base a les seves diferències, assignant-los estatus socials o legislatius, diferenciats i de diferent nivell.

22.SEXE / GÈNERE

SEXE

Atribut innat de les persones determinat per la naturalesa, immodificable i evident que estableix diferències físiques, biològiques, anatòmiques que diferencien homes i dones; mascles i femelles.

GÈNERE

Atribut determinat culturalment i socialment, modificable, susceptible d'aprendre's i per tant de desaprendre's a través del qual s'assignen diferències psicològiques i de comportament; de rols i de valors.

"El gènere fa referència a les relacions entre homes i dones basades en els rols definits socialment i que s'assignen a un o altre sexe. El contingut del terme "gènere" ha evolucionat, diferenciant-se de la paraula "sexe" per expressar la realitat de que la situació i els rols de les dones i els homes són construccions socials subjectes a canvi". Conferència de les Dones de Nacions Unides, Pequín 1995.

És una construcció sociocultural dels sexes biològics i varia segons el tipus de cultura i societat i, també, segons l'època històrica.

23.SOSTRE DE VIDRE

Fa referència a les barreres invisibles objectives o subjectives i invisibles que es troben les dones en un moment determinat del seu desenvolupament en l'àmbit públic que una vegada arribat a aquest punt molt poques dones passen aquesta barrera, quedant estancades les seves carreres professionals, polítiques; posant fre al seu accés als àmbits de decisió. Les causes provenen del prejudici sobre la capacitat de les dones per exercir, acomplir llocs de responsabilitat. També influeix la seva disponibilitat minvada per l'assignació exclusiva de les responsabilitats familiars, domèstiques i de cura. (Palabras para la Igualdad. Biblioteca Básica Vecinal)

24. TRANSVERSALITAT

Concepte utilitzat per traduir el concepte anglosaxó de “mainstreaming”. Significa considerar la igualtat d'oportunitats entre els homes i les dones d'una manera transversal, és a dir, en les polítiques de tots els àmbits (urbanisme, medi ambient, ocupació, salut, educació, cultura i participació ciutadana) i no solament treballar aquest tema adreçat específicament a les dones.

Comporta la necessitat d'establir vies de comunicació i acció entre agents diversos (sectors i serveis de l'Ajuntament, altres Administracions Públiques, iniciativa social, iniciativa privada) al voltant d'uns objectius comuns i articular, d'aquesta manera, l'acció municipal. Per fer-ho, es necessita una coordinació capaç de sumar els esforços i les sinèrgies dels agents implicats.

25. TREBALL PRODUCTIU / TREBALL REPRODUCTIU

Treball productiu: El treball remunerat que produeix béns i serveis .

Treball reproductiu: Treball no remunerat que consisteix en la recuperació i atenció de les forces de treball productiu i de la cura de les persones dependents, la llar i la família.

26. VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Tot acte de violència basat en el gènere que té com a resultat possible o real un dany físic, sexual o psicològic, incloses les amenaces, la coerció o la privació arbitrària de llibertat, tinguin lloc aquests fets en la vida pública o en la privada. Afirmar que es tracta d'una vulneració dels drets humans fonamentals, que impossibilita el ple desenvolupament de les dones i de la democràcia i que és una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre els homes i les dones. IV Conferència Mundial de les Dones de Nacions Unides (Beijing, 1995)

27. VIOLÈNCIA FAMILIAR / DOMÈSTICA

És una de les formes que pot adoptar la violència de gènere i fa referència a totes les formes de relacions abusives que es donen entre els membres d'una família. Per abús s'entén tota aquella forma d'interacció, emmarcada en un context de desequilibri de poder que, per

acció o omissió, ocasiona dany físic o psicològic a altres membres de la relació. Té diverses formes de manifestació —física, psicològica, sexual, emocional o econòmica— i pot afectar diferents membres d'una mateixa unitat familiar (dones, nens/nenes, gent gran).

28.XARXA

Una xarxa està constituïda per un conjunt de persones, entitats o institucions que de manera formal o informal mantenen una comunicació i una interacció per intercanviar informació, opinions i cooperar en l'acció sobre algun tema o procés. Es caracteritza per tenir una organització horitzontal, sense jerarquies. És a dir, que no sobresurt cap persona o entitat com a cap, sinó que la presa de decisions s'elabora en conjunt i amb la participació de tots o gairebé tots els membres que constitueixen la xarxa, ja que qualsevol membre pot fer propostes i tenir iniciatives que es consideren pertinents o necessàries.